

Bruksela, 21 marca 2022 r.
(OR. en)

7371/22

COPS 130	PROCIV 36
POLMIL 72	ESPACE 27
EUMC 95	POLMAR 26
CSDP/PSDC 155	MARE 24
CFSP/PESC 394	COMAR 23
CIVCOM 50	COMPET 165
RELEX 373	IND 77
JAI 371	RECH 144
HYBRID 27	COTER 79
DISINFO 24	POLGEN 41
CYBER 87	CSC 111

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony – dla Unii Europejskiej, która chroni swoich obywateli, swoje wartości i interesy oraz przyczynia się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa

Delegacje otrzymują w załączeniu Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony – dla Unii Europejskiej, która chroni swoich obywateli, swoje wartości i interesy oraz przyczynia się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, w wersji zatwierdzonej przez Radę na posiedzeniu 21 marca 2022 r.

Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony

dla Unii Europejskiej, która chroni swoich obywateli, swoje wartości i interesy oraz przyczynia się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa

STRESZCZENIE

Powrót wojny w Europie, w postaci niczym nieuzasadnionej i niesprowokowanej agresji Rosji na Ukrainę, a także poważne zmiany geopolityczne są wyzwaniem dla naszej zdolności do promowania naszej wizji i do obrony naszych interesów. Żyjemy w czasach strategicznej rywalizacji i złożonych zagrożeń dla bezpieczeństwa. W naszym sąsiedztwie i poza nim coraz częściej dochodzi do konfliktów, koncentracji sił wojskowych i agresji, a liczba źródeł niestabilności wzrasta, co prowadzi do ogromnego cierpienia ludzi i do przesiedleń. Rosną częstotliwość występowania i skutki zagrożeń hybrydowych. Współzależność jest coraz bardziej konfliktogenna, a miękka siła – wykorzystywana jako broń: szczepionki, dane i normy technologiczne stają się instrumentami politycznej rywalizacji. Prawo dostępu do morza pełnego, przestrzeni kosmicznej i otoczenia cyfrowego jest coraz częściej podważane. Stoimy w obliczu coraz częstszych prób stosowania przymusu gospodarczego i energetycznego. Ponadto konflikty i niestabilność są nierzadko potęgowane nasilaniem się zagrożeń wynikających ze zmiany klimatu.

Unia Europejska jest bardziej zjednoczona niż kiedykolwiek. Jesteśmy zdecydowani bronić europejskiego porządku bezpieczeństwa. Suwerenność, integralność terytorialna i niezależność w ramach granic uznawanych przez społeczność międzynarodową powinny być w pełni szanowane. Wspierając Ukrainę w stawianiu czoła rosyjskiej agresji wojskowej, pokazujemy **bezprecedensową determinację do przywrócenia pokoju w Europie wraz z naszymi partnerami.** Silniejsza UE o większych zdolnościach w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony przyczyni się pozytywnie do zapewnienia bezpieczeństwa światowego i transatlantyckiego oraz uzupełnia działania NATO, które pozostaje podstawą zbiorowej obrony swoich członków. Stosunki transatlantyckie i współpraca UE–NATO, przy pełnym poszanowaniu zasad określonych w Traktatach i zasad uzgodnionych przez Radę Europejską, w tym zasad inkluzywności, wzajemności i autonomii decyzyjnej UE, są kluczowe dla naszego ogólnego bezpieczeństwa. UE potwierdza swój zamiar zwiększenia wsparcia na rzecz globalnego ładu opartego na zasadach, którego centralnym elementem jest Organizacja Narodów Zjednoczonych. Wzmocni też swoje partnerstwo strategiczne z NATO i zwiększy współpracę z partnerami regionalnymi, w tym z OBWE, UA i ASEAN.

W związku z tym, że środowisko bezpieczeństwa staje się coraz bardziej wrogie, musimy poczynić ogromny krok naprzód i zwiększyć naszą zdolność i chęć do działania, wzmocnić naszą odporność, a także zapewnić solidarność i wzajemną pomoc. Solidarność między państwami członkowskimi jest odzwierciedlona w art. 42 ust. 7 TUE. UE musi zwiększyć swoją obecność, skuteczność i widoczność w swoim sąsiedztwie oraz na arenie międzynarodowej dzięki wspólnym wysiłkom i inwestycjom. Razem możemy pomóc w kształtowaniu globalnej przyszłości poprzez kontynuowanie strategicznego kursu działań. Musimy działać jako silny i spójny podmiot polityczny, aby bronić wartości i zasad leżących u podstaw naszych demokracji, wziąć na siebie większą odpowiedzialność za bezpieczeństwo Europy i jej obywateli oraz wraz z partnerami wspierać pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe oraz bezpieczeństwo ludzkie, jednocześnie uznając szczególnie charakter polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych państw członkowskich.

Strategiczny kompas wyznacza wysoki poziom ambicji dla naszego programu na rzecz bezpieczeństwa i obrony. Poziom ten można osiągnąć poprzez:

1. przeprowadzenie **wspólnej oceny naszego otoczenia strategicznego**, zagrożeń i wyzwań, z którymi się mierzymy, oraz ich skutków dla UE;
2. zapewnienie większej **spójności i poczucia dążenia do wspólnego celu** w ramach działań już realizowanych w obszarze bezpieczeństwa i obrony;
3. ustanowienie **nowych sposobów i środków** zwiększenia naszej wspólnej zdolności do obrony bezpieczeństwa naszych obywateli i naszej Unii;
4. określenie **jasnych celów i celów pośrednich**, by mierzyć postępy.

W związku z tym zobowiązujemy się prowadzić następujące konkretne działania priorytetowe w czterech obszarach:

DZIAŁANIE

Powinniśmy móc **działać szybko i kompleksowo** w odpowiedzi na sytuacje kryzysowe, wraz z partnerami, gdy jest to możliwe, i sami, gdy jest to konieczne. W związku z tym:

1. **Wzmocnimy nasze cywilne i wojskowe misje i operacje w dziedzinie WPBiO** poprzez udzielenie im bardziej kompleksowych i elastycznych mandatów, promowanie **szybszego i elastyczniejszego procesu podejmowania decyzji** oraz zapewnianie większej **solidarności finansowej**, propagując jednocześnie ścisłą współpracę w ramach prowadzonych pod przewodnictwem Europy misji i operacji *ad hoc*. Wzmocnimy **cywilny wymiar WPBiO** dzięki nowej umowie umożliwiającej szybsze rozmieszczanie, również w złożonych środowiskach.
2. Rozwiniemy **unijną zdolność szybkiego rozmieszczania**, co pozwoli nam szybko rozmieszczać do 5000 żołnierzy w nieprzyjaznych środowiskach w przypadku różnych rodzajów kryzysów.
3. Wzmocnimy nasze **struktury dowodzenia i kontroli**, w szczególności Komórkę Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych, a także zwiększymy naszą gotowość i nasilimy współpracę poprzez zwiększenie **mobilności wojskowej i regularne ćwiczenia taktyczne z wojskami**, w szczególności w przypadku zdolności szybkiego rozmieszczania.

ZABEZPIECZANIE

Musimy **zwiększyć naszą zdolność do antycypowania zagrożeń**, zapewniania **bezpiecznego dostępu** do strategicznych dziedzin oraz **ochrony naszych obywateli**. W związku z tym:

4. Zwiększymy nasze **zdolności wywiadowcze**, takie jak ramy unijnej pojedynczej komórki analiz wywiadowczych (SIAC), by poprawić naszą orientację sytuacyjną i prognozę strategiczną.
5. Stworzymy **unijny zestaw narzędzi do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym**, który połączy różne instrumenty wykrywania szerokiego zakresu zagrożeń hybrydowych i radzenia sobie z nimi. W związku z tym przygotowujemy zestaw konkretnych narzędzi do przeciwdziałania **zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje**.
6. Będziemy nadal pracować nad **polityką UE w zakresie cyberobrony**, by lepiej przygotować się na cyberataki i lepiej na nie reagować; nasilimy nasze działania na morzach, w przestrzeni powietrznej i przestrzeni kosmicznej, przede wszystkim poprzez **rozszerzenie skoordynowanej obecności na morzu** na inne obszary, poczynając od Indo-Pacyfiku, oraz rozwijając **unijną strategię kosmiczną na rzecz bezpieczeństwa i obrony**.

INWESTOWANIE

Musimy więcej i skuteczniej inwestować w **zdolności i innowacyjne technologie**, wypełniać luki strategiczne i **zmniejszać zależności w zakresie technologii i przemysłu**. W związku z tym:

7. **Będziemy lepiej i sprawniej finansować obronę oraz usprawnimy rozwijanie i planowanie naszych zdolności**, by lepiej radzić sobie z realiami operacyjnymi oraz nowymi zagrożeniami i wyzwaniami.
8. Poszukamy wspólnych rozwiązań, by opracować konieczne **czynniki warunkujące potencjał sił** dla naszych misji i operacji, a także **zdolności nowej generacji we wszystkich dziedzinach operacyjnych**, takie jak wysokiej klasy platformy morskie, przyszłe systemy walki powietrznej, zdolności do działań w przestrzeni kosmicznej i czołgi podstawowe.
9. W pełni wykorzystamy stałą współpracę strukturalną oraz Europejski Fundusz Obrony, aby wspólnie rozwijać **najnowocześniejsze zdolności wojskowe** i inwestować w **innowacje technologiczne w dziedzinie obrony** oraz tworzyć z Europejską Agencją Obrony nowe **centrum innowacji w dziedzinie obronności**.

PARTNERSTWO

Musimy wzmocnić **naszą współpracę z partnerami**, by radzić sobie ze wspólnymi zagrożeniami i wyzwaniami. W związku z tym:

10. **Wzmocnimy strategiczne partnerstwa** z NATO i ONZ poprzez lepiej ustrukturyzowane dialogi polityczne oraz współpracę operacyjną i tematyczną. Zwiększymy także naszą współpracę z **partnerami regionalnymi**, w tym z OBWE, UA i ASEAN.
11. Nasilimy współpracę z **partnerami dwustronnymi**, którzy dzielą nasze wartości i mają te same interesy, takimi jak Stany Zjednoczone, Norwegia, Kanada, Zjednoczone Królestwo i Japonia. Rozwiniemy **odpowiednio dostosowane partnerstwa** z Bałkanami Zachodnimi, naszym wschodnim i południowym sąsiedztwem, Afryką, Azją i Ameryką Łacińską.
12. Rozwiniemy **unijne forum partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony**, by ściśle i skutecznie współpracować z partnerami w zakresie wspólnych wyzwań.

Jak widać Strategiczny Kompas przedstawia ambitny, lecz wykonalny plan **wzmocnienia naszej polityki bezpieczeństwa i obrony** w okresie do 2030 r. Potrzeba nowego impulsu w unijnej polityce bezpieczeństwa i obrony jest nagląca: coraz bardziej wrogie otoczenie i szersze trendy geopolityczne wymagają, by UE wzięła na siebie większą odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo.

WPROWADZENIE

Przyjmujemy Strategiczny kompas w czasie, gdy jesteśmy świadkami **powrotu wojny w Europie**. Przez ostatnie 70 lat UE odgrywała ważną rolę w stabilizowaniu sytuacji na naszym kontynencie, krzewiąc europejskie interesy i wartości oraz przyczyniając się do pokoju i bezpieczeństwa na całym świecie. Nasza Unia, licząca 27 państw członkowskich i 450 mln obywateli, pozostaje największym na świecie jednolitym rynkiem, najważniejszym partnerem handlowym i inwestycyjnym dla wielu państw, w szczególności w naszym sąsiedztwie, oraz największym źródłem pomocy rozwojowej. UE wyznacza standardy i jest stałym liderem, jeżeli chodzi o inwestycje w skuteczne rozwiązania wielostronne. Prowadząc nasze misje i operacje zarządzania kryzysowego na trzech kontynentach, pokazaliśmy, że jesteśmy gotowi podejmować ryzyko z myślą o pokoju i brać na siebie część obowiązków w zakresie globalnego bezpieczeństwa.

Rosyjska agresja stanowi dramatyczną zmianę w historii Europy. W obliczu niczym niesprowokowanej i nieuzasadnionej agresji wojskowej Rosji na Ukrainę, która rażąco narusza prawo międzynarodowe i zasady Karty Narodów Zjednoczonych oraz zagraża bezpieczeństwu i stabilności w Europie i na świecie, UE jest bardziej zjednoczona niż kiedykolwiek. Wykazujemy **bezprecedensową determinację do przestrzegania zasad Karty Narodów Zjednoczonych i przywrócenia wraz z naszymi partnerami pokoju w Europie**. Silniejsza UE o większych zdolnościach w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony przyczyni się pozytywnie do zapewnienia bezpieczeństwa światowego i transatlantyckiego oraz uzupełnia działania NATO, które pozostaje podstawą zbiorowej obrony swoich członków. Stosunki transatlantyckie i współpraca UE–NATO, przy pełnym poszanowaniu zasad określonych w Traktatach i zasad uzgodnionych przez Radę Europejską, w tym zasad inkluzywności, wzajemności i autonomii decyzyjnej UE, są kluczowe dla naszego ogólnego bezpieczeństwa. Solidarność między państwami członkowskimi znajduje odzwierciedlenie w art. 42 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej. W szerszym ujęciu UE potwierdza swój zamiar zwiększenia wsparcia na rzecz globalnego ładu opartego na zasadach, którego centralnym elementem jest Organizacja Narodów Zjednoczonych.

W dobie **rosnącej strategicznej rywalizacji, złożonych zagrożeń dla bezpieczeństwa i bezpośredniego ataku na europejski porządek bezpieczeństwa** zagrożone są bezpieczeństwo naszych obywateli i naszej Unii. Kryzys multilateralizmu prowadzi do tego, że stosunki między państwami mają charakter coraz bardziej transakcyjny. Spektrum zagrożeń stało się bardziej różnorodne i nieprzewidywalne. Zmiana klimatu nasila zagrożenia i ma wpływ na nas wszystkich. Po trzech dekadach silnych zależności gospodarczych, które miały zmniejszyć napięcia, najbardziej znaczącą zmianą w stosunkach międzynarodowych jest powrót do polityki siłowej, a nawet do agresji zbrojnej. **Terroryzm zagraża stabilności wielu państw** i nadal stanowi wyzwanie dla krajowych systemów bezpieczeństwa na całym świecie. **Współzależność pozostaje istotnym czynnikiem, ale jest coraz bardziej konfliktogenna, a miękka siła – wykorzystywana jako broń**: szczepionki, dane i normy technologiczne stają się instrumentami politycznej rywalizacji.

Bezpieczeństwo europejskie jest niepodzielne, a wszelkie wyzwania dla systemu europejskiego bezpieczeństwa mają wpływ na bezpieczeństwo UE i jej państw członkowskich. Na skutek **powrotu do polityki siłowej** niektóre państwa działają, przywołując prawa historyczne i strefy wpływów, zamiast stosować się do uzgodnionych na arenie międzynarodowej przepisów i zasad oraz jednoczyć się, by propagować pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe. **Dziedzinami, w których dochodzi do coraz większej liczby konfrontacji są: morze pełne, przestrzeń powietrzna, przestrzeń kosmiczna oraz otoczenie cyfrowe**. Ponadto nasz świat cieszy się teraz mniejszą wolnością, a prawa człowieka, bezpieczeństwo ludzkie i wartości demokratyczne są zagrożone, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. **Mamy do czynienia z rywalizacją między systemami rządów, której towarzyszy prawdziwa batalia narracji**.

W tym wysoce konfrontacyjnym systemie UE i jej państwa członkowskie **muszą więcej inwestować w swoje bezpieczeństwo i obronę, aby stać się silniejszym podmiotem działającym w dziedzinie polityki i bezpieczeństwa**. Mimo postępów osiągniętych w ostatnich latach istnieje duże ryzyko, że nasi rywale nas wyprzedzą: UE ma wiele do zrobienia, by wzmocnić swoją pozycję geopolityczną. Dlatego właśnie, wychodząc od podstawowych wartości Unii określonych w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, **musimy poczynić ogromny krok naprzód, by rozwijać silniejszą i sprawniejszą Unię Europejską, która działa jako gwarant bezpieczeństwa**. Możemy to uczynić jedynie w oparciu o wspólną ocenę zagrożeń i wspólne zobowiązanie do działania.

Celem Strategicznego kompasu jest przedstawienie **wspólnej strategicznej wizji** unijnej polityki bezpieczeństwa i obrony na kolejne 5–10 lat. Jego wdrażanie rozpoczniemy natychmiast. Pomoże to nam tworzyć wspólną kulturę strategiczną, wzmocniać naszą jedność i solidarność oraz – przede wszystkim – zwiększać naszą zdolność i chęć do współdziałania, do ochrony naszych interesów i obrony naszych wartości.

W **niepewnym świecie**, pełnym szybko zmieniających się zagrożeń i sił geopolitycznych, **Strategiczny kompas ukierunkowuje i wzmocnia nasze działania na rzecz uczynienia z UE silniejszego i dysponującego większymi zdolnościami gwaranta bezpieczeństwa**. Dlatego też określa on jasne cele w obszarze bezpieczeństwa i obrony UE, środki do ich osiągnięcia oraz konkretne terminy, w których będziemy sprawdzali postępy.

Konkretnie Strategiczny kompas:

1. Zapewni **wspólną ocenę naszego otoczenia strategicznego**, zagrożeń i wyzwań, z którymi się mierzymy, oraz ich skutków dla UE.
2. Zapewni większą **spójność i poczucie dążenia do wspólnego celu** w ramach działań już realizowanych w obszarze bezpieczeństwa i obrony.
3. Określi **nowe działania i środki** z myślą o:
 - a. umożliwieniu nam szybszego i bardziej zdecydowanego działania w przypadku kryzysów;
 - b. zabezpieczeniu naszych interesów i ochronie naszych obywateli poprzez wzmocnienie unijnych zdolności do antycypowania i łagodzenia zagrożeń;
 - c. stymulowaniu inwestycji i innowacji, by wspólnie rozwijać potrzebne zdolności i technologie;
 - d. pogłębianiu naszej współpracy z partnerami, w szczególności z ONZ i NATO, by osiągać wspólne cele.
4. Określi **jasne cele i cele pośrednie**, by mierzyć postępy.

Strategiczny kompas zobowiązuje Unię Europejską i jej państwa członkowskie do wspólnych wysiłków na rzecz osiągnięcia konkretnych rezultatów. Jego cele i proponowane działania są częścią zintegrowanego podejścia UE, są w pełni spójne z istniejącymi politykami i uzupełniają je, by reagować na zewnętrzne zagrożenia naruszające nasze bezpieczeństwo wewnętrzne – w szczególności przedstawione w strategii UE w zakresie unii bezpieczeństwa przygotowanej przez Komisję Europejską w 2020 r. Polityki UE oferują skuteczne narzędzia, które musimy w pełni wykorzystywać, by wzmocnić unijne bezpieczeństwo i obronę. Strategiczny kompas opiera się również na pakietach dotyczących obronności i przestrzeni kosmicznej, które Komisja Europejska przedstawiła w lutym 2022 r. Przyczynia się bezpośrednio do realizacji planu działań uzgodnionego w Wersalu.

1. ŚWIAT, W KTÓRYM ŻYJEMY

Przygotowując Strategiczny Kompas, przeprowadziliśmy w 2020 r. pierwszą w historii kompleksową **unijną ocenę zagrożeń**. Pomogła ona wypracować wspólną koncepcję zagrożeń i wyzwań, przed którymi UE stanie niebawem. By budować wspólną kulturę strategiczną, począwszy od 2022 r. będziemy dokonywać regularnych przeglądów tej oceny zagrożeń, przynajmniej co trzy lata lub częściej, jeżeli będzie tego wymagał kontekst strategiczny i sytuacja w zakresie bezpieczeństwa.

Ogólne otoczenie bezpieczeństwa stało się bardziej niż kiedykolwiek niestabilne, złożone i fragmentaryczne z uwagi na **wielospektrowe zagrożenia**. Dynamika lokalnych i regionalnych obszarów niestabilności, która wynika z dysfunkcyjnego sprawowania rządów i podważania zasad w naszym szerokim sąsiedztwie i poza nim, czasem wzmocniana przez nierówności oraz napięcia religijne i etniczne, jest coraz mocniej powiązana z zagrożeniami niekonwencjonalnymi i ponadnarodowymi oraz geopolityczną walką o władzę. Narusza to zdolności systemu wielostronnego do ochrony przed ryzykiem i kryzysami oraz do ich łagodzenia.

Powrót do polityki siłowej w kontestowanym świecie wielobiegunowym

UE zdecydowanie popiera **skuteczny multilateralizm** i stara się rozwijać otwarty **porządek międzynarodowy oparty na zasadach**, prawach człowieka i podstawowych wolnościach, uniwersalnych wartościach i prawie międzynarodowym. Taka wizja multilateralizmu przeważała na świecie po zakończeniu zimnej wojny. Obecnie jest ona bardzo kwestionowana poprzez zaprzeczanie uniwersalnym wartościom i wypaczone wykorzystywanie globalnych wyzwań przez tych, którzy propagują ściśle suwerenistyczne podejście stanowiące w rzeczywistości powrót do polityki siłowej. Obecna sytuacja międzynarodowa jest oparta na połączeniu wielu dynamik i rosnącej liczby podmiotów dążących do rozszerzania własnej przestrzeni politycznej i podważających porządek bezpieczeństwa. W XXI wieku nie ma miejsca na użycie siły i przymusu w celu zmiany granic.

Poprzez niczym niesprokowaną i nieuzasadnioną agresję wojskową wobec Ukrainy **Rosja** rażąco narusza prawo międzynarodowe i zasady Karty Narodów Zjednoczonych oraz podważa bezpieczeństwo i stabilność w Europie i na świecie. Jest to następny krok po agresji wojskowej w Gruzji w 2008 r. oraz bezprawnej aneksji Krymu i interwencji zbrojnej we wschodniej Ukrainie w 2014 r. Poprzez te zbrojne ingerencje w Gruzji i Ukrainie, faktyczną kontrolę nad Białorusią, a także stałą obecność rosyjskich oddziałów w przedłużających się konfliktach, w tym w Republice Mołdawii rząd rosyjski aktywnie próbuje ustanowić tzw. strefy wpływów. Zbrojna agresja na Ukrainę świadczy o gotowości do użycia najpoważniejszej siły wojskowej, niezależnie od względów prawnych lub humanitarnych, w połączeniu z taktyką hybrydową, cyberatakami oraz zagranicznym manipulowaniem informacjami i ingerowaniem w informację, przymusem gospodarczym i energetycznym i agresywną retoryką jądrową. Te agresywne i rewizjonistyczne działania, za które w pełni odpowiada rosyjski rząd, wraz z będącą współsprawcą Białorusią, poważnie zagrażają europejskiemu porządkowi bezpieczeństwa i bezpieczeństwu europejskich obywateli. Osoby odpowiedzialne za te zbrodnie, w tym za ataki na ludność cywilną i obiekty cywilne, zostaną pociągnięte do odpowiedzialności. Na innych obszarach, takich jak Libia, Syria, Republika Środkowoafrykańska i Mali, Rosja również buduje swój wizerunek i wykorzystuje kryzysy w sposób oportunistyczny, w tym poprzez dezinformację i wysyłanie najemników, takich jak grupa Wagnera. Wszystkie te wydarzenia stanowią dla europejskiego bezpieczeństwa długoterminowe i bezpośrednie zagrożenie, któremu będziemy nadal zdecydowanie stawiać czoła.

Chiny są partnerem do współpracy, konkurentem gospodarczym i rywalem systemowym. Wraz z Chinami możemy mierzyć się z kwestiami o znaczeniu globalnym, takimi jak zmiana klimatu. Chiny są coraz mocniej uwikłane w napięcia regionalne i coraz bardziej w nie zaangażowane. Asymetria otwartości naszych rynków i społeczeństw wywołuje coraz większe obawy co do wzajemności, konkurencji gospodarczej i odporności. Chiny próbują ograniczać dostęp do swojego rynku i starają się propagować na świecie swoje własne standardy. Prowadzą swoją politykę również poprzez rosnącą obecność na morzach i w przestrzeni kosmicznej, a także poprzez stosowanie cybernarzędzi i taktyki hybrydowej. Ponadto Chiny w znacznym stopniu rozwijają swoje środki wojskowe i dążą do tego, by do 2035 r. zakończyć ogólną modernizację swoich sił zbrojnych, co będzie miało wpływ na bezpieczeństwo regionalne i globalne. Do końca obecnego stulecia rozwój Chin i ich integracja z regionem oraz całym światem będą postępować. Musimy zagwarantować, że odbędzie się to w sposób, który przyczyni się do utrzymania globalnego bezpieczeństwa, oraz że nie będzie sprzeczne z międzynarodowym porządkiem opartym na zasadach oraz naszymi interesami i wartościami. Będzie to od nas wymagało zdecydowanej jedności i ścisłego współdziałania z innymi partnerami regionalnymi i globalnymi.

W tym kontestowanym świecie wielobiegunowym UE musi zająć bardziej aktywne stanowisko, aby chronić swoich obywateli, bronić swoich interesów, promować swoje wartości i współpracować z partnerami na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i stworzenia bezpieczniejszego i sprawiedliwszego świata. Wraz z naszymi partnerami UE broni podstawowych zasad, na których opiera się europejskie bezpieczeństwo, zapisanych w **Karcie Narodów Zjednoczonych i dokumentach założycielskich OBWE**, w tym **akcie końcowym z Helsinek i Karcie paryskiej**. Zasady te obejmują zwłaszcza suwerenną równość i integralność terytorialną państw, nienaruszalność granic, powstrzymywanie się od stosowania gróźb lub siły oraz prawo państw do wyboru lub zmiany własnych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa. Zasady te nie podlegają negocjacji, zmianie ani nowej interpretacji.

Aby utrzymać międzynarodowy porządek oparty na zasadach, będziemy nadal wzmacniać nasze stosunki z partnerami i krajami o podobnych poglądach na forum ONZ, NATO i G-7. W tym kontekście Stany Zjednoczone pozostają najwierniejszym i najważniejszym partnerem strategicznym UE i są światową potęgą przyczyniającą się do pokoju, bezpieczeństwa, stabilności i demokracji na naszym kontynencie.

Nasze otoczenie strategiczne

Obecnie UE jest otoczona państwami **niestabilnymi** i pogrążonymi w konfliktach oraz stoi w obliczu wojny na swoich granicach. Mierzymy się z niebezpieczną mieszanką zbrojnej agresji, nielegalnej aneksji, niestabilności państw, sił rewizjonistycznych oraz reżimów autorytarnych. Takie otoczenie jest pożywką dla różnorodnych zagrożeń dla europejskiego bezpieczeństwa, począwszy od terroryzmu, brutalnego ekstremizmu i przestępczości zorganizowanej, aż po konflikty hybrydowe i cyberataki, instrumentalizację nieuregulowanej migracji, rozprzestrzenianie broni i stopniowe osłabianie struktury kontroli zbrojeń. Niestabilność sytuacji finansowej oraz ekstremalne różnice społeczne i gospodarcze mogą jeszcze bardziej nasilić taką dynamikę i mają coraz większy wpływ na nasze bezpieczeństwo. Wszystkie te zagrożenia podważają unijne bezpieczeństwo wzdłuż naszych południowych i wschodnich granic oraz poza nimi. Tam gdzie UE nie jest aktywna i skuteczna w propagowaniu swoich interesów, lukę wypełniają inni.

Bezpieczeństwo i stabilność na **Balkanach Zachodnich** nadal nie są czymś trwałym, także ze względu na rosnącą liczbę ingerencji zagranicznych, w tym kampanie manipulowania informacjami, a także na potencjalne skutki zewnętrzne obecnego pogorszenia się sytuacji w zakresie bezpieczeństwa w Europie. W związku z tym szczególnie ważne jest wspieranie suwerenności, jedności i integralności terytorialnej Bośni i Hercegowiny na gruncie zasad równości i niedyskryminacji wszystkich obywateli i wszystkich narodów składowych, jak to zapisano w konstytucji Bośni i Hercegowiny, a także wspieranie procesu reform na europejskiej drodze tego kraju oraz kontynuowanie prowadzonego pod auspicjami UE dialogu Prisztina–Belgrad. Wciąż konieczne jest czynienie wymiernych postępów w zakresie praworządności i reform w oparciu o europejskie wartości, zasady i normy, a perspektywa europejska jest wyborem strategicznym, mającym podstawowe znaczenie dla wszystkich partnerów aspirujących do członkostwa w UE. W naszym **wschodnim sąsiedztwie**, podczas gdy Ukraina jest bezpośrednio atakowana przez rosyjskie siły zbrojne, Republika Mołdawii, Gruzja i inne państwa Zakaukazia mierzą się nieustannie ze strategicznym zastraszaniem, bezpośrednimi zagrożeniami dla ich suwerenności i integralności terytorialnej oraz znajdują się w pułapce przedłużających się konfliktów. Autorytarne rządy na Białorusi przekładają się na brutalne represje wewnętrzne, aktywne wsparcie wojskowe dla rosyjskiej agresji na Ukrainę, zmianę statusu kraju wolnego od broni jądrowej i taktykę hybrydową wobec UE. Na stabilność i bezpieczeństwo w szerzej pojętym regionie Morza Czarnego poważnie wpływa agresja Rosji na Ukrainę mająca dalekosiężne skutki pod względem bezpieczeństwa, odporności, swobodnej żeglugi i rozwoju gospodarczego. **Region Arktyki** szybko się zmienia, w szczególności ze względu na skutki globalnego ocieplenia, rywalizację geopolityczną i wzrost zainteresowania handlowego, w tym w odniesieniu do zasobów naturalnych. W naszym **południowym sąsiedztwie** kryzysy w Libii i Syrii wciąż nie znalazły rozwiązania, co ma trwałe i powszechne konsekwencje dla regionu. Region ten jest szczególnie zagrożony ruchami terrorystycznymi, handlem ludźmi i przestępczością zorganizowaną, które są problemem po obu stronach Morza Śródziemnego. Jako że jest to region i obszar morski o strategicznym znaczeniu dla naszego bezpieczeństwa i stabilności, jesteśmy zdecydowani zwiększyć nasze wysiłki na rzecz sprostania tym zagrożeniom i wyzwaniom. Będziemy nadal dążyć do pokoju i bezpieczeństwa w regionie eurośródziemnomorskim, w tym poprzez mediację, rozwiązywanie konfliktów, odbudowę instytucji i reintegrację wszystkich członków społeczeństwa. W tym celu zacieśnimy współpracę z partnerami regionalnymi. Ponadto napięcia we **wschodniej części Morza Śródziemnego** wynikające z prowokacji i jednostronnych działań skierowanych przeciwko państwom członkowskim UE, pogwałcania suwerennych praw z naruszeniem prawa międzynarodowego oraz instrumentalizacji nieuregulowanej migracji utrzymują się i mogą szybko eskalować. Zapewnienie stabilnego i bezpiecznego otoczenia oraz opartych na współpracy i korzystnych dla obu stron stosunków, zgodnie z zasadą stosunków dobrosąsiedzkich, leży w interesie zarówno UE, jak i Turcji.

Wspomniane zagrożenia i wyzwania łącznie rzutują na bezpieczeństwo naszych obywateli, naszej infrastruktury krytycznej i integralność naszych granic. Na wielu spośród wymienionych obszarów wpływ zdecydowanie pogarszających się stosunków z rządem rosyjskim jest szczególnie poważny. Państwo to silnie ingeruje, stosując taktykę hybrydową, co zagraża stabilności państw i ich procesom demokratycznym. Ma to także bezpośrednie konsekwencje dla naszego własnego bezpieczeństwa.

Przyszłość **Afryki** ma dla UE znaczenie strategiczne. Kontynent afrykański dysponuje znacznym potencjałem z uwagi na swój wzrost gospodarczy i demograficzny. Jednak obecne konflikty, słaba jakość rządów i terroryzm na tym kontynencie mają wpływ na nasze własne bezpieczeństwo. Mowa tu przede wszystkim o Mali, szerszym **regionie Sahelu** i **Afryce Środkowej**, gdzie brak stabilizacji, grupy terrorystyczne, słabe struktury państwowe, najemnicy i powszechne ubóstwo stanowią niebezpieczną mieszankę oraz wymuszają zwiększone zaangażowanie UE. Stabilność w **Zatoce Gwinejskiej**, **Rogu Afryki** i **Kanale Mozambickim** pozostaje dla UE głównym warunkiem bezpieczeństwa, również ze względu na to, że są one kluczowymi szlakami handlowymi. Jednocześnie widzimy w Afryce rosnącą rywalizację geopolityczną oraz zwiększoną obecność zarówno podmiotów globalnych, jak i regionalnych. Niektóre z nich nie wahają się wykorzystywać nielegalnych sił w strefach niestabilności, podważając tym samym międzynarodowe wysiłki na rzecz pokoju i stabilności, destabilizując kraje i ich gospodarki, a także współuczestnicząc w naruszaniu praw człowieka.

Aktywne konflikty i utrzymująca się niestabilność na **Bliskim Wschodzie** i w **regionie Zatoki Perskiej** oraz ich otoczeniu narażają na szwank nasze bezpieczeństwo i interesy gospodarcze. Radzenie sobie z wyzwaniem w dziedzinie nierozprzestrzeniania broni jądrowej w tym regionie to nadal kwestia ogromnej wagi. Iran ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa w regionie, chociaż jego bezpośrednie i pośrednie wsparcie dla politycznych i wojskowych popleczników, a także rozprzestrzenianie rakiet balistycznych i przekazywanie pocisków i broni podmiotom państwowym i niepaństwowym pozostają dużym źródłem niestabilności w regionie. Niezwykle ważne są wysiłki na rzecz przywrócenia pełnej realizacji Wspólnego kompleksowego planu działania (JCPOA). Wysiłki regionu w zakresie radzenia sobie z brutalnym ekstremizmem będą miały także kluczowe znaczenie w globalnej walce z grupami terrorystycznymi, takimi jak Al-Kaida i Daisz.

Nowym centrum światowej rywalizacji stał się region **Indo-Pacyfiku**, gdzie napięcia geopolityczne zagrażają porządkowi opartemu na zasadach i wywierają presję na globalne łańcuchy dostaw. Tamtejsze stabilność i bezpieczeństwo leżą w żywotnym interesie geopolitycznym i gospodarczym UE. Będziemy zatem chronić nasze interesy w tym regionie, również poprzez zapewnienie przewagi prawa międzynarodowego w dziedzinie morskiej i w innych dziedzinach. Chiny są drugim co do wielkości partnerem handlowym UE i partnerem niezbędnym w walce z globalnymi wyzwaniami. Jednak coraz bardziej asertywne zachowanie tego państwa w regionie Indo-Pacyfiku spotyka się z coraz silniejszą reakcją.

Ponadto w **Azji** poważne obawy dotyczące bezpieczeństwa w regionie wciąż budzi Afganistan, będący również źródłem niepokoju dla Unii Europejskiej, jeżeli chodzi o terroryzm, przemyt narkotyków i rosnące wyzwania związane z nieuregulowaną migracją. Niektóre podmioty, takie jak Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna (KRLD), nadal zagrażają regionalnemu i międzynarodowemu pokojowi i bezpieczeństwu poprzez broń masowej zagłady, swoje programy jądrowe i dotyczące pocisków balistycznych, a także coraz częściej poprzez operacje wywiadowcze, cyberataki i kampanie dezinformacyjne. Utrzymujące się dawniejsze konflikty wciąż utrudniają przygotowywanie kompleksowych ponadregionalnych układów o bezpieczeństwie.

Jeżeli chodzi o **Amerykę Łacińską**, łączą nas głębokie więzi historyczne i kulturowe oraz zobowiązanie do multilateralizmu opartego na wspólnych podstawowych zasadach i wartościach. Niemniej jednak pandemia COVID-19 uwidoczniła społeczno-gospodarcze nierówności w wielu państwach Ameryki Łacińskiej oraz – w niektórych przypadkach – zagraziła stabilności politycznej. Brak stabilizacji w Ameryce Środkowej i utrzymujący się kryzys w Wenezueli przyczyniają się do podziałów regionalnych i silnej presji migracyjnej, potęgując dalsze wyzwania związane z narkotykową przestępczością zorganizowaną i zagrażając wysiłkom pokojowym w Kolumbii.

Nowe i ponadnarodowe zagrożenia i wyzwania

Prócz tych konfliktów i napięć regionalnych jesteśmy także konfrontowani na szczeblu globalnym z zagrożeniami ponadnarodowymi i złożoną dynamiką bezpieczeństwa, co ma bezpośredni wpływ na własne bezpieczeństwo Unii.

Terroryzm i brutalny ekstremizm we wszystkich formach i niezależnie od swoich źródeł stale ewoluują i stanowią poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa w UE i poza nią. Chodzi tu m.in. o rodzimych terrorystów, powracających zagranicznych bojowników, ataki kierowane, wspomagane lub inspirowane z zagranicy, a także o rozprzestrzenianie ideologii i przekonań, które prowadzą do radykalizacji postaw i brutalnego ekstremizmu. W szczególności zagrożenie ze strony Daisz, Al-Kaidy i powiązanych z nimi podmiotów jest nadal poważne i wciąż podważa stabilność w różnych regionach, a także bezpieczeństwo UE.

Rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia stanowi stałe zagrożenie, o czym świadczą przede wszystkim programy jądrowe w KRLD i Iranie, powtarzające się przypadki użycia broni chemicznej oraz rozwijanie i rozprzestrzenianie nowych pocisków balistycznych, manewrujących i hipersonicznych. Zarówno Rosja, jak i Chiny **rozszerzają swój arsenał jądrowy** i opracowują nowe systemy uzbrojenia. Rosyjscy przywódcy wykorzystują groźby użycia broni jądrowej w kontekście swojej inwazji na Ukrainę. Mocarstwa regionalne mają również dostęp do zaawansowanej broni konwencjonalnej, począwszy od środków odizolowania pola walki, aż po pociski balistyczne i manewrujące. Tendencje te pogłębia erozja **struktury kontroli zbrojeń** w Europie, od Traktatu o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie po układ o całkowitej likwidacji pocisków raketowych pośredniego zasięgu i Traktat o otwartych przestworzach. Ta luka normatywna ma bezpośredni wpływ na stabilność i bezpieczeństwo UE. Nie można tolerować znacznego wzrostu użycia broni chemicznej. Utrzymanie globalnego zakazu stosowania broni chemicznej stanowi wspólną globalną odpowiedzialność. Będziemy zatem nadal szczególnie wspierać Międzynarodową Agencję Energii Atomowej i Organizację ds. Zakazu Broni Chemicznej.

Państwa i podmioty niepaństwowe stosują **strategie hybrydowe, cyberataki i kampanie dezinformacyjne**, bezpośrednio **ingerowanie** w nasze wybory i procesy polityczne, przymus gospodarczy oraz instrumentalizację nieuregulowanych przepływów migracyjnych. Rosnące obawy budzi również coraz częstsze nadużywanie prawa do osiągania celów politycznych, gospodarczych i wojskowych. Nasi konkurenci nie cofają się przed używaniem **nowych i przełomowych technologii**, by zyskać przewagę strategiczną i zwiększyć skuteczność swoich kampanii hybrydowych. Niektórzy wykorzystali niepewność towarzyszącą pandemii COVID-19, by rozpowszechnić szkodliwe i fałszywe narracje.

Jednocześnie coraz bardziej utrudnia się wolny i bezpieczny dostęp do globalnych dziedzin strategicznych. W czasach rosnącej zależności od technologii cyfrowych **cyberprzestrzeń** stała się polem strategicznej rywalizacji. Coraz częściej mamy do czynienia z bardziej wyrafinowanymi cyberatakami. Kluczem jest utrzymanie otwartej, wolnej, stabilnej i bezpiecznej cyberprzestrzeni. Chociaż obowiązuje zasada pokojowego wykorzystania **przestrzeni kosmicznej**, rywalizacja na tym polu ma znaczny wpływ na kwestie bezpieczeństwa i obrony. Przestrzeń kosmiczna ma kluczowe znaczenie dla zdolności w zakresie obserwacji, monitorowania, nawigacji i komunikacji, ale jest polem wielu działań i obszarem spornym, o czym świadczą nieodpowiedzialne zachowania rywali strategicznych. **Bezpieczeństwo morskie** na Morzu Bałtyckim, Morzu Czarnym, Morzu Śródziemnym i Morzu Północnym, a także na wodach Arktyki, na Oceanie Atlantyckim i w regionach najbardziej oddalonych ma duże znaczenie dla bezpieczeństwa UE, naszego rozwoju gospodarczego, wolnego handlu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego. Status stref morskich, krytycznych szlaków żeglugowych i pewnych wąskich gardeł na morzach oraz dna morskiego, od Zatoki Adeńskiej do cieśniny Ormuz i poza cieśniną Malakka, jest coraz częściej kwestionowany. Ponadto nasze **bezpieczeństwo w powietrzu** jest również kwestionowane poprzez coraz bardziej agresywne postawy w powietrzu oraz coraz częstsze stosowanie taktyki odizolowania pola walki.

Zmiana klimatu, degradacja środowiska i klęski żywiołowe także będą miały wpływ na nasze otoczenie bezpieczeństwa w następnych dekadach i są potwierdzonymi czynnikami niestabilności i konfliktów na całym świecie – od Sahelu po Amazonię i region arktyczny. Rywalizacja o **zasoby naturalne**, takie jak ziemia uprawna i woda, oraz poszukiwanie zasobów energetycznych do celów politycznych to konkretne przykłady w tym zakresie. Dekarbonizacja i działania na rzecz uczynienia naszych gospodarek bardziej zasobooszczędnymi i o obiegu zamkniętym niosą ze sobą konkretne wyzwania w zakresie bezpieczeństwa, w tym jeśli chodzi o dostęp do krytycznych surowców, zarządzanie łańcuchem wartości i jego zrównoważony charakter oraz gospodarcze i polityczne zmiany spowodowane odchodzeniem od paliw kopalnych. Także **globalne kryzysy zdrowotne** mogą powodować znaczące napięcia w społeczeństwach i gospodarkach oraz mieć daleko idące skutki geopolityczne. Pandemia COVID-19 nasiliła rywalizację międzynarodową i pokazała, że zakłócenia na kluczowych szlakach handlowych mogą wywierać presję na krytyczne łańcuchy dostaw i naruszać bezpieczeństwo ekonomiczne.

Strategiczne skutki dla Unii

Wszystkie te wyzwania są wielopłaszczyznowe i często łączą się ze sobą. Zagrożone jest nasze bezpieczeństwo, zarówno na terytorium Unii, jak i poza nią. Musimy być zdolni i gotowi **chronić naszych obywateli, bronić naszych wspólnych interesów, promować nasze wartości i przyczyniać się do kształtowania globalnej przyszłości**. Musimy podwoić nasze wysiłki na rzecz wdrożenia naszego **zintegrowanego podejścia** do bezpieczeństwa, konfliktów i kryzysów. Musimy odważnie łączyć nasze instrumenty dyplomatyczne i gospodarcze, w tym nasze systemy sankcji, oraz zasoby cywilne i wojskowe, by zapobiegać konfliktom, reagować na kryzysy, przyczyniać się do budowania pokoju i wspierać partnerów. Wzmocnimy również naszą współpracę z dwustronnymi, regionalnymi i wielostronnymi europejskimi inicjatywami w zakresie bezpieczeństwa i obrony, które przyczyniają się do bezpieczeństwa Europy.

Solidarność, jedność i nasze ambicje wynikające z **globalnej strategii UE** z 2016 r. są ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej. Wzmocnimy naszą zdolność do przyczyniania się do pokoju i bezpieczeństwa naszego kontynentu, do reagowania na konflikty i kryzysy zewnętrzne, zbudujemy zdolności partnerów oraz będziemy chronić UE i jej obywateli. Chociaż od 2016 r. nasililiśmy nasze prace na rzecz wzmocnienia roli UE w obszarach bezpieczeństwa i obrony, uznajemy, że zarysowujące się nowe otoczenie strategiczne wymaga od nas działania z **daleko większym poczuciem pilności sprawy i większą determinacją** oraz okazania **wzajemnej pomocy i solidarności** w przypadku agresji wobec jednego z nas. Nadszedł czas na podjęcie zdecydowanych kroków w celu zapewnienia sobie swobody działania.

Ostatnie zmiany geopolityczne przypominają nam, że UE musi pilnie wziąć większą odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo, działając w swoim sąsiedztwie i poza nim, wraz z partnerami, gdy jest to możliwe, i sama, gdy jest to konieczne. Siła naszej Unii leży w jedności, solidarności i determinacji. Strategiczny kompas zwiększy **strategiczną autonomię** UE i jej zdolność do współpracy z partnerami na rzecz ochrony naszych wartości i interesów. Silniejsza UE o większych zdolnościach w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony przyczyni się pozytywnie do zapewnienia bezpieczeństwa światowego i transatlantyckiego oraz uzupełnia działania NATO, które pozostaje podstawą zbiorowej obrony swoich członków. Jedno nie może istnieć bez drugiego.

W poniższych rozdziałach Strategiczny kompas określa, jak będziemy **działać** i jak będziemy się przygotowywać do reagowania na różne kryzysy i wyzwania. Pokazuje, jak powinniśmy antycypować zagrożenia, **zabezpieczać** nasze interesy i chronić naszych obywateli. To z kolei wymaga innowacyjności i **inwestowania** w bardziej zaawansowane technologicznie i interoperacyjne zdolności obronne oraz zmniejszenia zależności od technologii i zasobów. Prowadząc te wszystkie działania, będziemy musieli pogłębić nasze **partnerstwa**, gdy służą one wartościom i interesom UE.

2. DZIAŁANIE

Świat, w którym żyjemy, zmusza nas do nasilenia wysiłków, by przygotować się na kryzysy i zagrożenia oraz by propagować stabilizację, w naszym sąsiedztwie i poza nim. Siła UE w zapobieganiu konfliktom i kryzysom zewnętrznym oraz ich rozwiązywaniu zależy od jej zdolności do wykorzystywania zarówno środków wojskowych, jak i cywilnych. Musimy być w stanie **działać szybko** we wszystkich obszarach operacyjnych: na lądzie, morzu i w powietrzu, a także w cyberprzestrzeni i w przestrzeni kosmicznej.

Aby skutecznie wdrożyć **zintegrowane podejście** UE, w pełni i spójnie wykorzystamy wszystkie dostępne polityki i instrumenty UE oraz zmaksymalizujemy synergię i komplementarność między bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym, bezpieczeństwem i rozwojem, a także cywilnym i wojskowym wymiarem naszej wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO). Zwiększymy naszą zdolność do realizacji pełnego zakresu zadań cywilnego i wojskowego **zarządzania kryzysowego**, które są centralnym punktem naszej WPBiO, jak stwierdzono w art. 43 Traktatu o Unii Europejskiej.

Współdziałanie

Unijna zdolność do **podejmowania decyzji i do działania** musi być wykorzystywana szybciej, sprawniej i skuteczniej. Wymaga to woli politycznej. Podczas gdy jednomyślność pozostaje zasadą przyjmowania decyzji mających skutki wojskowe lub obronne, potrzebujemy **więcej szybkości, zdecydowania i elastyczności**, by podejmować się pełnego zakresu zadań w obszarze zarządzania kryzysowego.

Musimy być w stanie reagować na bezpośrednie zagrożenia lub szybko odpowiadać w sytuacjach kryzysowych poza Unią na wszystkich etapach konfliktu. W związku z tym rozwiniemy **unijną zdolność szybkiego rozmieszczania**, która pozwoli nam szybko rozmieszczać siły modułowe do 5000 żołnierzy, w tym komponenty lądowe, powietrzne i morskie oraz konieczne czynniki warunkujące potencjał sił. Taka zdolność modułowa może być wykorzystywana w różnych fazach operacji w nieprzyjawnym środowisku, takich jak faza początkowa, wzmocnienie lub siły rezerwowe zabezpieczające wycofanie. Rozwój tej zdolności będzie opierał się na scenariuszach operacyjnych, które początkowo skoncentrują się na operacjach ratowniczych i ewakuacyjnych, a także na wstępnej fazie operacji stabilizacyjnych. Zdolność ta będzie obejmować znacznie zmodyfikowane grupy bojowe UE i wcześniej określone siły i zdolności wojskowe państw członkowskich, zgodnie z zasadą jednolitego zasobu sił. W związku z tym zobowiązujemy się do zwiększenia gotowości i dostępności naszych sił zbrojnych. Znaczna modyfikacja grup bojowych UE powinna doprowadzić do stworzenia solidniejszego i bardziej elastycznego instrumentu, na przykład poprzez dostosowane do potrzeb pakiety sił obejmujące komponenty lądowe, morskie i powietrzne, różne poziomy gotowości operacyjnej i dłuższe okresy gotowości. Kompleksowy i kompletny przegląd wszystkich dostępnych elementów da nam niezbędną elastyczność, aby dostosować naszą siłę do charakteru kryzysu oraz do wymogów i celów danej operacji zgodnie z decyzjami Rady, z wykorzystaniem znacznie zmodyfikowanych grup bojowych UE, sił i zdolności wojskowych państw członkowskich lub połączenia obu tych grup.

Aby zapewniać skuteczne rozmieszczanie, zobowiązujemy się do dostarczania powiązanych zasobów i koniecznych czynników warunkujących potencjał sił, w szczególności zdolności w zakresie transportu strategicznego, ochrony sił, zasobów medycznych, cyberobrony, łączności satelitarnej i wywiadu, obserwacji i rozpoznania. W razie konieczności rozwiniemy te zdolności. Jeżeli chodzi o dowodzenie i kontrolę, będziemy korzystać z naszych wcześniej przygotowanych krajowych sztabów dowództwa operacyjnego lub unijnej Komórki Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych, gdy osiągnie ona swoją pełną zdolność operacyjną. Dopilnujemy, by wykorzystanie elastyczniejszych zasad podejmowania decyzji i rozszerzony zakres wspólnych kosztów (w tym kosztów ćwiczeń) przyczyniały się do zdolności szybkiego i skutecznego rozmieszczania. Zorganizujemy szkolenia i ćwiczenia w ramach UE, by zwiększyć gotowość i interoperacyjność (także zgodnie z normami NATO) w przypadku wszystkich elementów tej zdolności. Ma to kluczowe znaczenie, jeśli chcemy przezwyciężyć przeszkody, które napotkaliśmy w przeszłości.

Szerzej ujmując, musimy starać się zapewnić większą elastyczność naszego **procesu decyzyjnego**, bez narażania na szwank naszej politycznej i finansowej solidarności. Z tego względu wykorzystamy potencjał, jaki dają nam unijne traktaty, w tym konstruktywne wstrzymanie się od głosu. W szczególności będziemy podejmować decyzje o praktycznych warunkach realizacji art. 44 Traktatu o Unii Europejskiej – zgodnie z procesem decyzyjnym WPBiO – by umożliwić grupom chętnych i gotowych na to państw członkowskich planowanie i prowadzenie misji lub operacji w unijnych ramach i pod politycznym nadzorem Rady.

Bardziej **kompleksowe, elastyczniejsze i modułowe** mandaty cywilnych i wojskowych misji i operacji w dziedzinie WPBiO powinny nam pozwolić szybko dostosowywać się do nowych zagrożeń i wyzwań oraz zwiększać skuteczność misji i operacji, również w świetle nowego kontekstu bezpieczeństwa i rosnącej obecności naszych rywali strategicznych w teatrach działań. Misje powinny na przykład być w stanie lepiej towarzyszyć siłom bezpieczeństwa i obrony partnerów oraz wspierać je, a także zapewniać szkolenia i doradztwo w zakresie reform strukturalnych. W tym celu będziemy dalej dostosowywać nasz obecny model misji i operacji wojskowych, aby zwiększyć ich skuteczność w terenie. Zbadamy również inne możliwości zapewnienia bardziej ukierunkowanego wsparcia doradczego organizacjom zajmującym się bezpieczeństwem i obroną w krajach partnerskich. Należy dalej wzmacniać narzędzia komunikacji strategicznej, aby lepiej wspierać nasze misje i operacje.

Za pośrednictwem zwiększonego wykorzystania **Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju** UE może szybko zapewnić istotną pomoc partnerom, na przykład dostarczając sprzęt wojskowy, co często stanowić będzie uzupełnienie szkoleń w ramach misji WPBiO. Można to również osiągnąć poprzez wsparcie zdolności obronnych partnerów w momencie kryzysu, tak jak w przypadku pakietu pomocy wspierającego ukraińskie siły zbrojne w celu obrony ich integralności terytorialnej i suwerenności oraz w celu ochrony ludności cywilnej przed niczym nieprovokowaną i nieuzasadnioną agresją.

Państwa członkowskie UE wnoszą także istotny wkład w zabezpieczenie interesów UE oraz pokoju i stabilności na świecie poprzez różne formy współpracy. Lepsza koordynacja między tymi inicjatywami i działaniami UE powinna prowadzić do wzajemnego wsparcia i większej skuteczności. W związku z tym nasze misje i operacje w dziedzinie WPBiO oraz misje i operacje *ad hoc* prowadzone pod przewodnictwem Europy działające na tych samych lub przyległych obszarach powinny wzajemnie się wzmacniać – zgodnie ze swoimi mandatami – dzięki koordynacji operacyjnej, wsparciu logistycznemu, wymianie danych wywiadowczych i zdolności do wspólnej ewakuacji medycznej. Oznacza to rozwijanie ściślejszej współpracy w teatrze działań w tych obszarach, na przykład w Sahelu, Rogu Afryki i cieśninie Ormuz. UE mogłaby dalej wspierać prowadzone pod przewodnictwem Europy misje i operacje *ad hoc* służące interesom UE. Mogłyby one korzystać z unijnego wsparcia politycznego i z konkretnych wyników działań pomocowych finansowanych z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju.

Ponieważ status obszarów morskich jest coraz częściej kwestionowany, zobowiązujemy się nadal umacniać nasze interesy na morzu i zwiększać bezpieczeństwo morskie UE i państw członkowskich, w tym poprzez poprawę interoperacyjności naszych sił morskich w drodze ćwiczeń taktycznych z wojskami i organizowania wizyt w europejskich portach. Opierając się na doświadczeniach zdobywanych w Zatoce Gwinejskiej i w północno-zachodniej części Oceanu Indyjskiego, będziemy rozszerzać naszą **skoordynowaną obecność na morzu** na inne morskie obszary zainteresowania, które mają wpływ na bezpieczeństwo UE, i w stosownych przypadkach będziemy dążyć do włączenia w te działania odpowiednich partnerów. Skonsolidujemy również, a w stosownych przypadkach dalej rozwiniemy obie nasze operacje morskie, rozmieszczone na Morzu Śródziemnym i u wybrzeży Somalii – obszarach morskich o kluczowym znaczeniu strategicznym dla UE.

Wzmocnimy współpracę i koordynację w **przestrzeni powietrznej**, dalej rozwijając naszą zdolność do podejmowania po raz pierwszy unijnych operacji bezpieczeństwa w przestrzeni powietrznej, w tym powietrznych działań wspierających, zadań z zakresu ratownictwa i ewakuacji, obserwacji i pomocy w przypadku klęsk żywiołowych. Aby ułatwić skoordynowane wykorzystywanie wojskowych zasobów powietrznych do wsparcia misji i operacji w dziedzinie WPBiO, wzmocnimy również naszą współpracę i partnerstwo z unijnymi i wielostronnymi strukturami i inicjatywami lotniczymi, takimi jak Europejskie Dowództwo Transportu Lotniczego.

Dzięki naszym **cywilnym misjom w dziedzinie WPBiO** wnosimy istotny wkład w reformy praworządności, administracji cywilnej, policji i sektora bezpieczeństwa na obszarach kryzysowych. Misje te mają również kluczowe znaczenie jako element szerszej reakcji UE na wyzwania w zakresie bezpieczeństwa polegającej na zastosowaniu środków niewojskowych, w tym związanych z nieuregulowaną migracją, zagrożeniami hybrydowymi, terroryzmem, przestępczością zorganizowaną, radykalizacją postaw i brutalnym ekstremizmem.

Umowa w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO pomaga nam w dalszym rozwijaniu i wzmacnianiu naszych misji cywilnych, tak aby mogły one szybko i skutecznie reagować na istniejące i zmieniające się zagrożenia i wyzwania osłabiające system wykonawczy, sądowy lub ustawodawczy na obszarach objętych kryzysem, a także by mogły zaradzić krytycznym brakom. Zapewnimy, by misje cywilne mogły być rozmieszczane szybciej zgodnie z umową w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO. Dokładniej rzecz ujmując, będziemy w stanie w ciągu 30 dni rozmieścić misję z udziałem 200 ekspertów cywilnych, w pełni korzystając z kluczowego sprzętu i usług logistycznych oferowanych przez magazyn strategiczny i platformę wsparcia misji. Zwiększymy skuteczność, elastyczność i zdolność reagowania misji cywilnych, m.in. poprzez przyspieszenie procesu decyzyjnego, wzmocnienie planowania operacyjnego, usprawnienie doboru i rekrutacji personelu oraz poprawę narzędzi reagowania, co obejmuje też wyspecjalizowane zespoły. W tym celu będziemy również korzystać z badań, rozwoju i innowacji. Będziemy dalej wzmacniać cywilny wymiar WPBiO poprzez nową umowę, która będzie przewidywać cele dotyczące rodzaju, liczby i wielkości misji cywilnych, elementy ustrukturyzowanego procesu rozwoju zdolności cywilnych, a także synergie z innymi instrumentami UE.

Konieczna jest przynosząca obopólne korzyści ściślejsza współpraca między podmiotami zaangażowanymi w WPBiO a podmiotami UE działającymi w dziedzinie **wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych**, także z agencjami, takimi jak Europol, Eurojust, CEPOL i Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex). Możemy wykorzystywać pozytywne doświadczenia, takie jak doświadczenia nabyte w Libii, Ukrainie, Sahelu i Rogu Afryki lub doświadczenia komórki ds. informacji o przestępczości utworzonej w ramach unijnej operacji morskiej na Morzu Śródziemnym. W związku z tym dążymy do zwiększenia synergii między podmiotami działającymi w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych a WPBiO, zgodnie z priorytetami UE. Obejmuje to wspólną orientację sytuacyjną, regularne konsultacje i wymiany, a także dostosowane do konkretnych potrzeb rozmieszczanie podzielone na etapy lub rozmieszczanie ekspertów z dziedziny WSiSW. Aby zapewnić odpowiednie poparcie, zacieśnimy również współpracę z krajowymi podmiotami wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, w tym na szczeblu politycznym.

Musimy nadal stopniowo wzmacniać nasze cywilne i wojskowe struktury **dowodzenia i kontroli**. Dopilnujemy, by Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych była w pełni zdolna do planowania i kontrolowania zadań i operacji bez mandatu wykonawczego i z mandatem wykonawczym oraz ćwiczeń taktycznych z wojskami, a także dowodzenia tymi zadaniami, operacjami i ćwiczeniami. W związku z tym zwiększymy wkład wnoszony przez personel i zapewnimy niezbędne systemy łączności i informacji, a także niezbędne urządzenia. Gdy Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych osiągnie pełną zdolność operacyjną, należy ją uznać za preferowaną strukturę dowodzenia i kontroli. Nie wpłynie to na naszą zdolność do dalszego korzystania z wcześniej wskazanych krajowych sztabów dowództwa operacyjnego. Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Cywilnych również zostanie wzmocniona, z myślą o zwiększeniu jej zdolności planowania i kontroli obecnych i przyszłych misji cywilnych oraz dowodzenia takimi misjami. Współpraca i koordynacja między strukturami wojskowymi i cywilnymi zostaną zwiększone dzięki Wspólnej Komórcie ds. Koordynacji Wsparcia.

Nadal zdecydowanie angażujemy się w propagowanie i poprawę **bezpieczeństwa ludzkiego** oraz poszanowania i przestrzegania **międzynarodowego prawa humanitarnego i praw człowieka** oraz ochrony ludności cywilnej, w tym pracowników organizacji humanitarnych, we wszystkich sytuacjach konfliktowych, a także w dalszy rozwój unijnej polityki należytej staranności w tym zakresie. Musimy wykazać stanowczość i zapobiegać wszelkim próbom demontażu i podważania prawa międzynarodowego. Będziemy również nadal przyczyniać się do ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym za pośrednictwem naszych misji i operacji w dziedzinie WPBiO.

Jesteśmy mocno zaangażowani w realizację celów UE dotyczących **kobiet, pokoju i bezpieczeństwa**. Zwalczanie nierówności płci i przemocy uwarunkowanej płcią jest jednym z kluczowych aspektów zapobiegania konfliktom i rozwiązywania ich oraz budowania odporności na zagrożenia dla bezpieczeństwa na szczeblu społeczności. Działania zewnętrzne UE, w tym misje i operacje cywilne i wojskowe, powinny aktywnie przyczyniać się do wzmocnienia pozycji kobiet oraz do zapobiegania przemocy seksualnej i przemocy uwarunkowanej płcią w sytuacjach konfliktowych i pokonfliktowych oraz do przeciwdziałania tym zjawiskom, w oparciu o prawa i różne potrzeby kobiet, mężczyzn, dziewcząt i chłopców. Będziemy nadal propagować **równość płci** i systematycznie uwzględniać aspekt płci – w oparciu o analizę dotyczącą problematyki płci – we wszystkich cywilnych i wojskowych działaniach i planowaniu w dziedzinie WPBiO, ze szczególnym naciskiem na równe i znaczące uczestnictwo kobiet na wszystkich stanowiskach, w tym kierowniczych. Zobowiązujemy się również do realizacji celów UE w zakresie programu działań na rzecz **dzieci w konfliktach zbrojnych**. Działania zewnętrzne UE odgrywają zasadniczą rolę w przyczynianiu się do położenia kresu poważnym naruszeniom, których ofiarami są dzieci dotknięte konfliktem, i zapobiegania tym naruszeniom, a tym samym do przerywania cykli przemocy, w tym poprzez cywilne i wojskowe działania w ramach WPBiO.

Wspólne przygotowania

Jeżeli państwo członkowskie staje się ofiarą agresji zbrojnej na swoim terytorium, pozostałe państwa członkowskie mają względem niego obowiązek niesienia pomocy i wsparcia wszelkimi dostępnymi im środkami, zgodnie z art. 51 Karty Narodów Zjednoczonych. Postanowienie to jest bez uszczerbku dla szczególnego charakteru polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych państw członkowskich. Zobowiązania i współpraca w tej dziedzinie pozostają spójne ze zobowiązaniami w ramach Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, która dla państw będących jej członkami pozostaje fundamentem ich zbiorowej obronności oraz forum realizacji tej obronności. Będziemy nadal inwestować we **wzajemną pomoc** na mocy art. 42 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej i **solidarność** na mocy art. 222 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności poprzez częste ćwiczenia.

Aby zwiększyć naszą gotowość, będziemy bardziej systematycznie prowadzić **planowanie wyprzedzające** oparte na scenariuszach, usprawniać wczesne ostrzeżenie i dostosowywać scenariusze operacyjne odpowiadające zmieniającym się zagrożeniom i wyzwaniom, przed którymi stoimy. Planowanie wyprzedzające, łączące rozpoznanie satelitarne oraz wszystkie inne **dane wywiadowcze**, doprowadzi do opracowania ogólnych planów cywilnych i wojskowych, które będą dostosowywane i utrzymywane w miarę rozwoju scenariuszy. W związku z tym wzmocnimy współpracę między unijnymi i krajowymi planistami operacyjnymi.

Unia może być skuteczna jedynie wówczas, gdy będzie dysponowała wystarczającą liczbą dobrze wyszkolonego personelu cywilnego i wojskowego. Musimy zwiększyć nasze zdolności, wzmocnić kluczowe czynniki warunkujące potencjał sił i udoskonalić sprzęt, aby wypełnić lukę między naszym poziomem ambicji a dostępnymi **zasobami**. Aby zrealizować nasze ambicje i ułatwić **sprawiedliwy udział** w misjach i operacjach wojskowych, niezbędne jest uzyskanie – w drodze uprzednich konsultacji politycznych – bardziej przejrzystego i uporządkowanego obrazu dostępnego personelu cywilnego i wojskowego na potrzeby misji i operacji w dziedzinie WPBiO. Zobowiązujemy się zachęcać do **tworzenia sił** na potrzeby misji i operacji wojskowych, na przykład poprzez zwiększenie przejrzystości i przewidywalności rotacji wojsk oraz rozszerzenie zakresu wspólnych kosztów w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju. Aby zwiększyć skuteczność naszych misji bez mandatu wykonawczego, uznajemy potrzebę przedłużenia okresu oddelegowania wyższych rangą oficerów misji. Wysiłki te przyczynią się do wypełnienia odpowiednich zobowiązań podjętych w ramach stałej współpracy strukturalnej przez uczestniczące państwa członkowskie.

Gotowość i **interoperacyjność** to kluczowe elementy naszej reakcji na zagrożenia i strategiczną rywalizację. Częste cywilne i wojskowe **ćwiczenia taktyczne z wojskami** we wszystkich obszarach oraz wzmocnione wyprzedzające planowanie strategiczne pomogą nam znacząco zwiększyć naszą gotowość oraz będą sprzyjać interoperacyjności i wspierać wspólną kulturę strategiczną. Ćwiczenia taktyczne z wojskami prowadzone w ramach UE, przy stopniowym zaangażowaniu Komórki Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych, będą szczególnie kształtować unijną zdolność szybkiego rozmieszczania, a bardziej ogólnie – wzmocnią naszą pozycję, naszą komunikację strategiczną i interoperacyjność, w tym z partnerami.

Agresja wojskowa Rosji wobec Ukrainy potwierdziła pilną potrzebę znacznego zwiększenia **mobilności wojskowej** naszych sił zbrojnych w obrębie Unii i poza nią. Wzmocnimy infrastrukturę transportową podwójnego zastosowania w całej transeuropejskiej sieci transportowej, aby promować szybki i sprawny przepływ personelu wojskowego, materiałów i sprzętu przeznaczonego do rozmieszczenia operacyjnego i ćwiczeń, w ścisłej współpracy z NATO i innymi partnerami. Uzgodnimy nowe zobowiązania w celu przyspieszenia i zharmonizowania procedur transgranicznych, określenia sposobów podtrzymania ruchów na dużą skalę z krótkim wyprzedzeniem, inwestowania w cyfryzację naszych sił zbrojnych oraz rozwijania nowatorskich, energooszczędnych zdolności, które zagwarantują naszą zdolność do szybkiego reagowania i działania w nieprzyjaznych środowiskach, przy uwzględnieniu wymogów konstytucyjnych w niektórych państwach członkowskich. Będziemy również łączyć nasze prace nad mobilnością wojskową z prowadzonymi przez siły zbrojne państw członkowskich ćwiczeniami symulacyjnymi i ćwiczeniami taktycznymi z wojskami.

Cele

Dążymy do tego, by stać się bardziej asertywnym podmiotem w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, poprzez umożliwienie bardziej kompleksowego, szybszego i zdecydowanego działania, w tym na rzecz odporności Unii oraz naszej wzajemnej pomocy i solidarności. Planowanie wyprzedzające będzie normą, a istniejące struktury dowodzenia i kontroli zostaną wzmocnione. Będziemy lepiej przygotowani dzięki ćwiczeniom taktycznym z wojskami i bardziej zintegrowanemu podejściu do sytuacji kryzysowych.

Działanie

- Do 2025 r. **unijna zdolność szybkiego rozmieszczania**, umożliwiająca szybkie rozmieszczenie w nieprzyjaznym środowisku sił modułowych liczących do 5000 żołnierzy, będzie w pełni operacyjna. W tym celu w 2022 r. uzgodnimy scenariusze operacyjne. Począwszy od 2023 r. regularne ćwiczenia taktyczne z wojskami przyczynią się do zwiększenia gotowości i interoperacyjności.
- Do 2023 r. podejmiemy decyzję o praktycznych aspektach wdrażania **art. 44 Traktatu o Unii Europejskiej**, by umożliwić grupom chętnych i gotowych na to państw członkowskich planowanie i prowadzenie misji lub operacji w unijnych ramach i pod politycznym nadzorem Rady.
- Do 2025 r. **Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych** będzie w stanie planować i prowadzić wszystkie misje wojskowe bez mandatu wykonawczego oraz dwie operacje z mandatem wykonawczym na małą skalę lub jedną taką operację na średnią skalę, a także ćwiczenia taktyczne z wojskami. W kolejnym etapie, po osiągnięciu tego celu, będziemy również pracować nad zwiększeniem naszej zdolności do planowania i prowadzenia dodatkowych misji bez mandatu wykonawczego i operacji z mandatem wykonawczym.
- Będziemy dalej **wzmacniać nasze cywilne i wojskowe misje i operacje w dziedzinie WPBiO**. Jako pierwszy krok, do połowy 2022 r., dodatkowo dostosujemy nasz obecny model misji wojskowych, aby zwiększyć ich skuteczność w terenie. Przeanalizujemy również sposoby wzmocnienia naszych dwóch operacji morskich. Jednocześnie zbadamy inne możliwości zapewniania ukierunkowanego wsparcia doradczego organizacjom zajmującym się bezpieczeństwem i obroną w krajach partnerskich.
- Wzmocnimy **wzajemne wsparcie między misjami i operacjami w dziedzinie WPBiO a misjami i operacjami ad hoc prowadzonymi pod przewodnictwem Europy** zgodnie z ich odnośnymi mandatami. Do końca 2022 r. w pierwszej kolejności ustanowimy powiązania w teatrze działań, na przykład między EUNAVFOR Atalanta a Europejską Misją na rzecz Morskiej Orientacji Sytuacyjnej w Ormuzie, a także w Sahelu.
- Opierając się na doświadczeniach związanych z koncepcją **skoordynowanej obecności na morzu** w Zatoce Gwinejskiej i rozszerzeniu tej koncepcji na północno-zachodnią część Oceanu Indyjskiego, od drugiej połowy 2022 r. będziemy rozważać inne morskie obszary zainteresowania.
- Do 2023 r. uzgodnimy wojskową koncepcję **operacji bezpieczeństwa w przestrzeni powietrznej**, w tym powietrzne działania wspierające, zadania z zakresu ratownictwa i ewakuacji, obserwacji i pomocy w przypadku klęsk żywiołowych.

- Do połowy 2023 r. przyjmimy nową **umowę w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO**, która jeszcze bardziej zwiększy skuteczność naszych misji i pomoże w rozwijaniu niezbędnych zdolności cywilnych. Będziemy również dalej zacieśniać współpracę między odpowiednimi podmiotami UE i państw członkowskich zajmującymi się wymiarem sprawiedliwości i sprawami wewnętrznymi a WPBiO. Będziemy w stanie rozmieścić w ciągu 30 dni **cywilną misję w dziedzinie WPBiO** liczącą 200 w pełni wyposażonych ekspertów, w tym w złożonych środowiskach.
- Będziemy systematycznie uwzględniać **prawa człowieka i aspekt płci** we wszystkich cywilnych i wojskowych działaniach w dziedzinie WPBiO oraz zwiększać liczbę kobiet na wszystkich stanowiskach, w tym kierowniczych. Do 2023 r. wzmocnimy naszą sieć doradców ds. praw człowieka i problematyki płci w naszych misjach i operacjach w dziedzinie WPBiO.

Przygotowania

- Będziemy nadal prowadzić regularne ćwiczenia w celu dalszego wzmocnienia naszej **wzajemnej pomocy** w przypadku zbrojnej agresji, zgodnie z art. 42 ust. 7 Traktatu o Unii Europejskiej. Począwszy od 2022 r. będzie to obejmować regularne ćwiczenia w dziedzinie cyberbezpieczeństwa.
- Począwszy od 2023 r. będziemy organizować regularne **ćwiczenia taktyczne z wojskami** we wszystkich obszarach, przy stopniowym zaangażowaniu Komórki Planowania i Prowadzenia Operacji Wojskowych. Ćwiczenia te połączą również cywilne i wojskowe elementy WPBiO.
- Do 2022 r. uzgodnimy **rejestr cyklu rotacji oddziałów** dla misji i operacji wojskowych w dziedzinie WPBiO oraz wzmocnimy wczesne polityczne rozpoznanie wkładów do cywilnych i wojskowych misji i operacji w dziedzinie WPBiO.
- Do 2023 r., także w świetle propozycji dotyczących unijnej zdolności szybkiego rozmieszczania, dokonamy ponownej oceny zakresu i definicji **wspólnych kosztów**, by zwiększyć solidarność i ułatwić udział w misjach i operacjach wojskowych, a także kosztów związanych z ćwiczeniami.
- Do końca 2022 r. podejmiemy nowe zobowiązania w celu znacznego zwiększenia **mobilności wojskowej** i inwestowania w nią oraz uzgodnimy ambitny, zmieniony plan działania. Obejmie to nowe działania w obszarach takich jak cyfryzacja, zwiększenie cyberodporności infrastruktury transportowej i jej systemów wsparcia, a także wykorzystanie sztucznej inteligencji oraz transportu powietrznego i morskogo, by poprawić mobilność wojskową w UE i poza nią. W przyszłości będziemy nadal zwiększać i optymalnie wykorzystywać inwestycje w mobilność wojskową¹.
 - Niezwłocznie przyspieszymy realizację projektów dotyczących infrastruktury transportowej podwójnego zastosowania, w tym poprzez koncentrację wydatków na wstępie na mobilność wojskową w ramach Planu działania na rzecz mobilności wojskowej i instrumentu „Łącząc Europę”.
 - Do końca 2022 r. rozpoczniemy analizę zdolności UE w zakresie infrastruktury transportowej do podtrzymania ruchu na dużą skalę z krótkim wyprzedzeniem.
 - Do 2025 r. zakończymy usprawnianie i harmonizowanie procedur transgranicznych.

¹ Nastąpi to bez uszczerbku dla kolejnych wieloletnich ram finansowych UE.

3. ZABEZPIECZANIE

Musimy jak najlepiej przygotować się na szybko pojawiające się wyzwania. Nasi rywale strategiczni stawiają przed nami wyzwania, stosując szeroki zakres instrumentów, i testują naszą **odporność**, by zmniejszyć nasze **bezpieczeństwo** i aktywnie kwestionować nasz bezpieczny dostęp do morza, przestrzeni powietrznej, do cyberprzestrzeni i przestrzeni kosmicznej. Coraz częściej mamy do czynienia z zagrożeniami o charakterze hybrydowym. Ponadto stałym wyzwaniem pozostają zagrożenia międzynarodowe, takie jak terroryzm i rozprzestrzenianie broni. Musimy znacznie wzmocnić naszą odporność poprzez lepsze przewidywanie takich zagrożeń, ich wykrywanie i reagowanie na nie. Regularny i ustrukturyzowany przegląd naszej oceny zagrożeń pomoże w tym względzie, ale jest to tylko jeden element.

Wzmocnienie naszego wczesnego ostrzegania, obrazu wywiadowczego i bezpiecznej komunikacji

Więcej zainwestujemy we wspólną analizę, aby zwiększyć naszą **orientację sytuacyjną** i pogłębić **prognozy strategiczne**, opierając się na systemie wczesnego ostrzegania i mechanizmie analizy sytuacji. Zwiększymy naszą orientację sytuacyjną opartą na danych wywiadowczych i odpowiednie zdolności UE, zwłaszcza w ramach **pojedynczej komórki analiz wywiadowczych UE**, a także Centrum Satelitarnego UE. Zbliży nas to również do osiągnięcia **wspólnej kultury strategicznej** i przyczyni się do zwiększenia wiarygodności UE jako podmiotu strategicznego. Musimy utrzymać doskonałość w zapewnianiu autonomicznego podejmowania decyzji w UE, w tym w oparciu o dane geoprzestrzenne. Wzmocnimy rolę pojedynczej komórki analiz wywiadowczych UE, jako pojedynczego punktu kontaktowego do celów zgłaszania strategicznych danych wywiadowczych przez cywilne i wojskowe służby wywiadowcze i służby bezpieczeństwa państw członkowskich. Ułatwi to wymianę strategicznych informacji wywiadowczych, co pomoże nam lepiej reagować na wyzwania, przed którymi stoimy, oraz zapewni lepsze usługi decydom w instytucjach UE i państwach członkowskich.

Ponieważ instytucje UE są narażone na coraz większą liczbę cyberataków lub prób ingerowania w ich systemy, musi ona zwiększyć ochronę swoich najbardziej krytycznych procesów, aktywów i informacji oraz zadbać o to, by mogła polegać na solidnych i wiarygodnych systemach informacyjnych i odpowiednich, europejskich systemach komunikacyjnych. Lepszy obraz wywiadowczy będzie wymagał lepszej **bezpiecznej łączności**. Dlatego usprawnimy zasady i przepisy dotyczące bezpieczeństwa, a także wzmocnimy wspólne podejście państw członkowskich oraz instytucji, organów i agencji UE, a także misji i operacji w dziedzinie WPBiO do ochrony informacji, infrastruktury i systemów łączności. Będzie to wymagało inwestycji w nowoczesne europejskie wyposażenie techniczne, infrastrukturę i wiedzę fachową. W oparciu o unijną strategię cyberbezpieczeństwa wzywamy instytucje, agencje i organy UE do przyjęcia dodatkowych norm i przepisów dotyczących bezpieczeństwa informacji i cyberbezpieczeństwa, a także ochrony informacji niejawnych UE i szczególnie chronionych informacji jawnych, co ułatwi bezpieczną wymianę informacji z państwami członkowskimi.

Zagrożenia hybrydowe, dyplomacja cyfrowa oraz zagraniczne manipulacje informacjami i ingerencje w informacje

Znacznie zwiększymy naszą **odporność** i zdolności w zakresie przeciwdziałania **zagrożeniom hybrydowym**, cyberatakom oraz zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje. Państwowe i niepaństwowe podmioty zagraniczne stale udoskonalają, i w ten sposób wzmacniają, swoje taktyki, techniki i procedury, takie jak instrumentalizacja nieuregulowanej migracji, wojna przy użyciu prawa, a także przymus zagrażający naszemu bezpieczeństwu gospodarczemu i energetycznemu. Szeroki zakres istniejących i ewentualnych nowych narzędzi UE zostanie zatem połączony w szerszy **unijny zestaw narzędzi do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym**. Powinien on zapewnić ramy skoordynowanej reakcji na kampanie hybrydowe mające wpływ na UE i jej państwa członkowskie i obejmować na przykład środki zapobiegawcze, współpracy, stabilizacyjne, ograniczające i naprawcze, a także wzmocnić solidarność i wzajemną pomoc. Państwa członkowskie mogą zaproponować skoordynowany przydział działań antyhybrydowych, z poszanowaniem założenia, że przydział jest suwerenną prerogatywą krajową. Nasza reakcja wymagać będzie w razie potrzeby pełnej mobilizacji wszystkich odpowiednich instrumentów cywilnych i wojskowych w oparciu o politykę zewnętrzną i wewnętrzną. Musi ona również opierać się na wspólnym zrozumieniu i ocenie tych zagrożeń. W związku z tym wzmocnimy naszą zdolność do wykrywania, identyfikowania i analizowania takich zagrożeń i ich źródeł. W tym względzie prognozowanie i orientację sytuacyjną zapewni pojedyncza komórka analiz wywiadowczych (SIAC), w szczególności **Komórka ds. Syntezy Informacji o Zagrożeniach Hybrydowych**. W ramach tego szerszego unijnego zestawu narzędzi hybrydowych musimy wzmocnić naszą **odporność społeczną i gospodarczą**, chronić infrastrukturę krytyczną oraz nasze demokracje, a także unijne i krajowe procesy wyborcze. Utworzymy również **unijne zespoły szybkiego reagowania na zagrożenia hybrydowe**, dostosowujące się do zagrożenia i korzystające z odpowiedniej, krajowej i unijnej, cywilnej i wojskowej fachowej wiedzy sektorowej, aby wspierać zdolność państw członkowskich, misji i operacji w dziedzinie WPBiO oraz krajów partnerskich do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym. Zapewnimy synergie i przeanalizujemy dalsze możliwości współpracy z NATO w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym.

Musimy również być w stanie szybko i zdecydowanie reagować na cyberataki, takie jak finansowane przez państwo szkodliwe działania w cyberprzestrzeni wymierzone w infrastrukturę krytyczną i ataki z użyciem oprogramowania szantażującego. W tym celu zwiększymy nasze zdolności do skoordynowanego identyfikowania i analizowania cyberataków. Wzmocnimy **unijny zestaw narzędzi dla dyplomacji cyfrowej** i w pełni wykorzystamy wszystkie jego instrumenty, w tym środki zapobiegawcze i sankcje nakładane na podmioty zewnętrzne za szkodliwe działania w cyberprzestrzeni przeciwko Unii i jej państwom członkowskim. Wnieśliśmy wkład we wspólną jednostkę UE ds. cyberprzestrzeni, aby zwiększyć wspólną orientację sytuacyjną i współpracę instytucji UE i państw członkowskich.

Będziemy zdecydowanie reagować na zagraniczne manipulacje informacjami i ingerencje w informacje, tak jak to zrobiliśmy poprzez nasze zdecydowane i skoordynowane działania przeciwko rosyjskiej kampanii dezinformacyjnej w kontekście agresji wojskowej wobec Ukrainy. Będziemy to kontynuować w pełnej zgodności z wewnętrznymi politykami UE, dbając o wspólne rozumienie zagrożenia i dalej rozwijając pewne instrumenty służące skutecznemu wykrywaniu, analizowaniu i przeciwdziałaniu temu zagrożeniu i obciążaniu kosztami sprawców takich działań. Aby podnieść naszą odporność społeczną, zwiększymy również dostęp do wiarygodnych informacji oraz wolnych i niezależnych mediów na terytorium całej Unii. W tym celu, i zgodnie z apelem zawartym w europejskim planie działania na rzecz demokracji, opracujemy **unijny zestaw narzędzi do przeciwdziałania zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje**, w tym w ramach naszych misji i operacji w dziedzinie WPBiO. Wzmocni on nasze możliwości reagowania, nasze zdolności w zakresie odporności i współpracę zarówno w ramach UE, jak i w ramach wsparcia krajów partnerskich, a także poprawi orientację sytuacyjną za pośrednictwem systemu wczesnego ostrzegania. Będziemy również kontynuować prace nad wspólnym mechanizmem operacyjnym dotyczącym procesów wyborczych i ewentualnym uznaniem infrastruktury wyborczej za infrastrukturę krytyczną. Będziemy nadal współpracować z partnerami o podobnych poglądach, takimi jak NATO, G-7, a także społeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny, i zwiększymy nasze wysiłki w ramach ONZ.

Zabezpieczenie naszego dostępu do obszarów strategicznych

Będziemy dalej rozwijać **politykę UE w zakresie cyberobrony**, aby chronić przed cyberatakami, wykrywać je, zabezpieczać przed nimi i uniemożliwiać ich przeprowadzanie. Przyczyni się to do pobudzenia badań naukowych i innowacji, wzmocni bazę przemysłową UE oraz będzie promować kształcenie i szkolenie, aby zagwarantować, że jesteśmy gotowi do działania. Wzmocni to współpracę między podmiotami z UE i państw członkowskich w dziedzinie cyberobrony oraz pomoże opracować mechanizmy służące wykorzystaniu zdolności na szczeblu UE, w tym w kontekście misji i operacji w dziedzinie WPBiO. Wzmocni to również współpracę z partnerami o podobnych poglądach w dziedzinie cyberobrony, zwłaszcza z NATO. Nowy europejski **akt dotyczący cyberodporności** przyczyni się do wzmocnienia naszego wspólnego podejścia do infrastruktury i standardów w cyberprzestrzeni. Będziemy dążyć do utworzenia europejskiej infrastruktury centrów monitorowania bezpieczeństwa.

Zgodnie ze strategią UE w zakresie cyberbezpieczeństwa z 2020 r. będziemy wzmocniać **pozycję Unii w cyberprzestrzeni**, zwiększając naszą umiejętność zapobiegania cyberatakom poprzez budowanie i rozwój zdolności, szkolenia, ćwiczenia, zwiększoną odporność oraz zdecydowane reagowanie na cyberataki wymierzone w Unię, jej instytucje i jej państwa członkowskie, z wykorzystaniem wszystkich narzędzi dostępnych UE. Ponadto będziemy sygnalizować naszą determinację w natychmiastowym i długoterminowym reagowaniu na działania podmiotów stwarzających zagrożenie, które starają się utrudnić UE i jej partnerom bezpieczny i otwarty dostęp do cyberprzestrzeni. Będziemy wspierać naszych partnerów w zwiększaniu ich cyberodporności, a w przypadku cyberkryzysów – delegować ekspertów z UE i państw członkowskich, by zaoferować wsparcie. Poprzez regularne ćwiczenia w dziedzinie cyberbezpieczeństwa przyczynimy się do dalszego zwiększenia solidarności i wzajemnej pomocy. Wzmocnimy nasze **zdolności w zakresie cyberwywiadu** w celu zwiększenia naszej cyberodporności, a także zapewnimy skuteczne wsparcie naszym cywilnym i wojskowym misjom i operacjom w dziedzinie WPBiO, a także naszym siłom zbrojnym. Zwiększymy interoperacyjność i wymianę informacji dzięki współpracy wojskowych zespołów reagowania na incydenty komputerowe (mil CERT) oraz podczas prowadzenia obronnych operacji cybernetycznych. Zdajemy sobie sprawę, że zwiększenie naszego cyberbezpieczeństwa jest sposobem na zwiększenie skuteczności i bezpieczeństwa naszych wysiłków na lądzie, w powietrzu, na morzu i w przestrzeni kosmicznej.

Nasza swoboda działania zależy od bezpiecznego, chronionego i autonomicznego dostępu do **przestrzeni kosmicznej**. Musimy być przygotowani na bardziej konkurencyjne środowisko kosmiczne i kwestionowanie obecnych zasad. Ze względu na rosnącą zależność od systemów i usług kosmicznych jesteśmy bardziej podatni na nieodpowiedzialne i groźne zachowania rywali strategicznych. Coraz większa liczba obiektów na orbicie i śmieci kosmicznych również zwiększa ryzyko i napięcia. Unijny program kosmiczny i inna infrastruktura kosmiczna Unii i jej państw członkowskich przyczyniają się do naszej odporności. Oferują one kluczowe usługi, które zastępują lub uzupełniają infrastrukturę naziemną do celów obserwacji Ziemi, nawigacji satelitarnej lub telekomunikacji. Unijne systemy kosmiczne powinny oferować podmiotom działającym w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony globalną łączność. Dlatego będziemy pracować nad wnioskiem w sprawie unijnego globalnego systemu bezpiecznej łączności opartego na przestrzeni kosmicznej, w tym za pośrednictwem unijnego programu bezpiecznej łączności na lata 2023–2027.

Stwierdzając, że zasoby kosmiczne UE znajdują się pod kontrolą cywilną, oraz uznając znaczenie unijnego programu kosmicznego, wskazujemy na pilną potrzebę uzupełnienia obecnej strategii kosmicznej i wzmocnienia wymiaru bezpieczeństwa i obrony Unii w przestrzeni kosmicznej. Nowa **unijna strategia kosmiczna na rzecz bezpieczeństwa i obrony** pomoże nam wypracować wspólne rozumienie ryzyka i zagrożeń związanych z przestrzenią kosmiczną, przygotować odpowiednie rozwiązania i zdolności w zakresie lepszej i szybszej reakcji na kryzysy, wzmocnić naszą odporność, a także w pełni wykorzystać korzyści i możliwości związane z przestrzenią kosmiczną. Strategia taka powinna obejmować na przykład wymiar polityczny, operacyjny, dyplomatyczny i administracyjny.

Będziemy nadal inwestować w **orientację sytuacyjną w przestrzeni kosmicznej**, aby lepiej zrozumieć i ograniczyć ryzyka, zagrożenia i podatność na zagrożenia związane z przestrzenią kosmiczną. Wzmocnimy innowacje w zakresie produktów podwójnego zastosowania i będziemy inwestować w rozwój zdolności, aby zapewnić Europie korzyści wynikające z autonomicznego dostępu do przestrzeni kosmicznej. Będziemy chronić łańcuchy dostaw związane z przestrzenią kosmiczną i inwestować w krytyczne technologie kosmiczne we współpracy z Europejską Agencją Obrony i Europejską Agencją Kosmiczną. Wzmocnimy również odporność powiązanych europejskich łańcuchów dostaw, aby zapewnić integralność, bezpieczeństwo i działanie infrastruktury kosmicznej. Będziemy ściśle współpracować z partnerami w zakresie ograniczania zagrożeń, zgodnie z bieżącymi działaniami Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz opracowania norm, przepisów i zasad odpowiedzialnego zachowania w przestrzeni kosmicznej. Będziemy pracować nad wspólnym podejściem UE do zarządzania ruchem w przestrzeni kosmicznej w oparciu o wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela. Przeprowadzimy ćwiczenia, by sprawdzić odporność naszych zasobów kosmicznych, i zidentyfikujemy środki niezbędne do wyeliminowania słabych punktów w celu szybkiego i stanowczego reagowania na zagrożenia związane z przestrzenią kosmiczną w sytuacjach nadzwyczajnych lub kryzysowych. Po zatwierdzeniu mechanizmu reagowania na zagrożenia wykorzystującego Galileo rozszerzymy go na inne elementy unijnego programu kosmicznego. Dążymy również do dalszego wzmocnienia solidarności, wzajemnej pomocy i reagowania kryzysowego w przypadku ataków skierowanych z przestrzeni kosmicznej lub zagrożeń dla zasobów kosmicznych, w tym poprzez ćwiczenia.

Przestrzeń powietrzna ma kluczowe znaczenie w zabezpieczeniu naszych terytoriów i ochrony ludności, a także w handlu międzynarodowym i podróżach. Podmioty państwowe i niepaństwowe podważają nasze bezpieczeństwo, zarówno na terytorium UE, jak i poza nim, na przykład poprzez porywanie samolotów cywilnych, a także rosnące wykorzystywanie bezzałogowych statków powietrznych i nowych technologii. Zaawansowane zdolności wojskowe, takie jak bezzałogowe statki powietrzne, ochrona powietrzna o średnim i długim zasięgu oraz nowoczesne statki powietrzne, są obecne na całym świecie i w coraz większym stopniu zagrażają bezpiecznemu i nieograniczonemu użytkowaniu przestrzeni powietrznej. Swobodny i bezpieczny dostęp do przestrzeni powietrznej jest również utrudniany przez środki odizolowania pola walki stosowane przez naszych rywali, zwłaszcza w naszym sąsiedztwie. W ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami z sektora lotnictwa cywilnego oraz NATO będziemy kontynuować strategiczną refleksję w celu zachowania naszego niekwestionowanego dostępu do przestrzeni powietrznej.

Opierając się na aktualizacji strategii UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego i związanym z nią planie działania, będziemy dalej inwestować w nasze **bezpieczeństwo morskie** i globalną obecność, zapewniając tym samym nieograniczony dostęp do morza pełnego i morskich szlaków żeglugowych oraz poszanowanie międzynarodowego prawa morza. Prowokacyjne bezprawne akty na morzu, działalność przestępcza, taka jak piractwo, nielegalny handel, spory dotyczące obszarów morskich i nadmierne roszczenia, odmowa dostępu i zagrożenia hybrydowe podważają nasze bezpieczeństwo morskie. Aby chronić nasze interesy morskie i krytyczną infrastrukturę morską, w tym infrastrukturę na dnie morskim, zwiększymy naszą zdolność do gromadzenia i dostarczania dokładnych informacji i danych wywiadowczych w celu zwiększenia orientacji sytuacyjnej, w tym poprzez wymianę informacji między podmiotami cywilnymi i wojskowymi. W tym celu będziemy nadal opracowywać wspólne rozwiązania operacyjne, w zakresie zdolności i rozwiązania technologiczne, w tym poprzez jak najlepsze wykorzystanie ram stałej współpracy strukturalnej. Będziemy dalej rozwijać mechanizm **skoordynowanej obecności na morzu**, a także wzmocniać interakcje i koordynację między naszymi operacjami morskimi w ramach WPBiO a odpowiednimi podmiotami. Aby zwiększyć naszą gotowość i odporność morską, będziemy organizować regularne ćwiczenia morskie dla marynarki wojennej i straży przybrzeżnej państw członkowskich. Będziemy również w pełni wykorzystywać naszą politykę partnerstwa w obszarze morskim, na przykład poprzez wizyty w portach, szkolenia i ćwiczenia, a także budowanie zdolności.

Zwalczanie terroryzmu

Wzmocnimy naszą reakcję, aby skuteczniej **zapobiegać terroryzmowi i zwalczać go**. Korzystając z naszych instrumentów WPBiO oraz innych narzędzi, będziemy wspierać kraje partnerskie, m.in. poprzez zaangażowanie dyplomatyczne i dialog polityczny, działania stabilizacyjne, programy zapobiegania brutalnemu ekstremizmowi i zwalczania go oraz współpracę w dziedzinie praworządności, propagując jednocześnie pełne poszanowanie praw człowieka i prawa międzynarodowego. Zintensyfikujemy nasze kontakty z partnerami strategicznymi, w tym z ONZ i na innych forach wielostronnych, takich jak Światowe Forum na rzecz Zwalczania Terroryzmu i Światowa Koalicja przeciwko Daiszowi. Zajmiemy się również nowymi zjawiskami, takimi jak wykorzystanie nowych technologii do finansowania terroryzmu i rozpowszechnianie w internecie treści o charakterze terrorystycznym. Będziemy dalej wzmacniać istniejącą w delegaturach UE sieć ekspertów ds. zwalczania terroryzmu.

Propagowanie rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń

Będziemy utrzymywać, wspierać i dalej rozwijać ramy **rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń**. Będziemy nadal wspierać centralną rolę Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej i podkreślać potrzebę realizowania wszystkich wynikających z niego obowiązków oraz zobowiązań podjętych podczas poprzednich konferencji przeglądowych, w tym potrzebę poczynienia konkretnych postępów na drodze do pełnego wdrożenia art. VI, przy czym ostatecznym celem jest całkowite wyeliminowanie broni jądrowej. Jesteśmy zdecydowani działać na rzecz bezpieczniejszego i lepiej chronionego świata dla wszystkich zgodnie z celami układu, w sposób, który wspiera stabilność, pokój i bezpieczeństwo na świecie. W razie potrzeby musimy zwiększyć nasze zdolności do kontrolowania transferów niematerialnych, w tym transferu wiedzy naukowej. Wiąże się to z ochroną i wzmocnieniem istniejących systemów kontroli eksportu. W obliczu nowych wyzwań wynikających z nowych technologii UE pozostaje zaangażowana w zachowanie struktury rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń. W tym względzie zasadnicze znaczenie ma również podejście skoordynowane z partnerami.

Jeśli chodzi o kontrolę zbrojeń, UE i jej państwa członkowskie zintensyfikują wymianę i wysiłki na rzecz możliwych rozwiązań w zakresie kontroli zbrojeń, uwzględniając swoje interesy dotyczące bezpieczeństwa i działając w ścisłej koordynacji z partnerami, przede wszystkim Stanami Zjednoczonymi i NATO. Będziemy nadal pracować nad tą kwestią. Będziemy nadal wzywać do zmniejszenia arsenałów przez państwa o największym arsenale jądrowym za pośrednictwem nowych porozumień na okres po wygaśnięciu nowego układu START, w tym strategicznej i niestrategicznej rozmieszczonej broni jądrowej, oraz dalszych dyskusji na temat środków budowy zaufania, weryfikacji, przejrzystości doktryn jądrowych i strategicznych środków ograniczania ryzyka.

Zwiększanie odporności na zmianę klimatu, klęski żywiołowe i sytuacje nadzwyczajne

Zmiana klimatu i degradacja środowiska są nie tylko zagrożeniami samymi w sobie, ale również czynnikami wielokrotnie zwiększającymi ryzyko. Globalne ocieplenie prowadzi do **częstszych i bardziej ekstremalnych zdarzeń pogodowych i klęsk żywiołowych** oraz degradacji ekosystemów na całym świecie, co nasila podatność na zagrożenia i narażenie na nie. Zwiększa to potencjał niestabilności społecznej, gospodarczej i politycznej w państwach niestabilnych i ich narażenie na konflikt. Zmiana klimatu i degradacja środowiska wpływają na kluczową infrastrukturę energetyczną i działalność rolniczą i skutkują niedoborem zasobów naturalnych, pogłębiając istniejące nierówności społeczne i narażając wrażliwe społeczności na nowe rodzaje ryzyka. W związku z tym mają bezpośredni wpływ również na nasze bezpieczeństwo i obronę. Potencjalne społeczne, gospodarcze i polityczne skutki przejścia do gospodarek neutralnych dla klimatu mogą prowadzić do zaostrzenia sytuacji grożących konfliktami. Kontynuujemy ocenę zróżnicowanego wpływu zmiany klimatu i degradacji środowiska na bezpieczeństwo globalne i regionalne, a także na nasze siły zbrojne oraz nasze misje i operacje w dziedzinie WPBiO. Dostosujemy unijny sektor bezpieczeństwa i sektor obronny oraz nasze zobowiązania w dziedzinie WPBiO oraz zwiększymy efektywność energetyczną i zasobooszczędność, w tym w zakresie śladu środowiskowego naszych misji i operacji w dziedzinie WPBiO, zgodnie z unijnym celem polegającym na osiągnięciu do 2050 r. neutralności klimatycznej, przewidzianym w Europejskim Zielonym Ładzie, bez ograniczania skuteczności operacyjnej. W tym celu zwiększymy rolę zielonej technologii i zrównoważonej cyfryzacji w siłach zbrojnych i szerzej – w sektorze obronnym. Kwestie związane ze zmianą klimatu i ochroną środowiska uwzględnimy również w naszych cywilnych i wojskowych misjach i operacjach w dziedzinie WPBiO. Wzmocnimy ponadto nasze zdolności analityczne i systemy wczesnego ostrzegania w odniesieniu do konkretnych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa spowodowanych zmianą klimatu i globalnym przejściem na neutralną dla klimatu, zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Niezbędne jest zintegrowane podejście do reagowania na poważne kryzysy. Pandemia COVID-19, a także kryzys w Afganistanie uwypukliły znaczenie zwiększenia zdolności do **ratowania i ewakuacji** naszych obywateli, gdy są oni narażeni na ryzyko poza naszymi granicami. Podkreśliły również ważną rolę, jaką siły zbrojne mogą odegrać w **złożonych sytuacjach kryzysowych**. Podmioty wojskowe w państwach członkowskich mogą zmobilizować znaczne zasoby w celu wsparcia cywilnych podmiotów reagowania w przypadku katastrof – w obszarach takich jak wsparcie logistyczne, medyczne i w zakresie bezpieczeństwa oraz infrastruktury. Opierając się na istniejących strukturach Sztabu Wojskowego UE, takich jak Komórka UE ds. Planowania Przemieszczeń, oraz na mechanizmach Komisji w zakresie pomocy humanitarnej i pomocy w przypadku klęsk żywiołowych, zwiększymy zdolności w zakresie pomocy wojskowej, a także skuteczną koordynację między władzami cywilnymi i wojskowymi na szczeblu krajowym i unijnym. Dzięki temu w ostateczności podmioty wojskowe będą gotowe wspierać władze cywilne w razie przyszłych sytuacji kryzysowych i klęsk żywiołowych. Sztab Wojskowy UE może również wnieść wkład w koordynację wsparcia i pomocy w zakresie logistyki udzielanych państwom członkowskim i państwom trzecim w sytuacji kryzysowej, a także we wdrażanie instrumentów UE, takich jak Europejski Instrument na rzecz Pokoju lub – na wniosek państwa członkowskiego – klauzula wzajemnej pomocy, zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej. Dokonamy również przeglądu mechanizmów reagowania kryzysowego ESDZ, naszego wsparcia konsularnego i bezpieczeństwa w terenie – oraz wzmocnimy je – aby usprawnić udzielanie pomocy państwom członkowskim w ich wysiłkach na rzecz ochrony i ratowania obywateli za granicą, a także aby w razie potrzeby wspierać nasze delegatury UE w ewakuacji personelu. Współpracując z Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności, będziemy wspierać cywilne działania w zakresie pomocy w przypadku klęsk żywiołowych i musimy zadbać o to, byśmy byli w stanie bezpiecznie ewakuować naszych obywateli z miejsc dotkniętych takimi klęskami i katastrofami spowodowanymi przez człowieka. Poprawimy również koordynację działań z ONZ i NATO w tych obszarach.

Cele

Musimy jak najlepiej przygotować się na szybko pojawiające się wyzwania. Znacznie zwiększymy naszą odporność. Połączymy nasze narzędzia w celu lepszego przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym poprzez opracowanie zestawu do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym. Oznacza to również, że wzmocnimy naszą cyberobronę i cyberbezpieczeństwo oraz naszą zdolność do zniechęcania do zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje oraz do przeciwdziałania im. Ponadto musimy być w stanie zapewnić sobie dostęp do morza pełnego, przestrzeni powietrznej i przestrzeni kosmicznej oraz obecność na morzu oraz w przestrzeni powietrznej i kosmicznej. Dążymy do dalszego zwiększania naszej odporności na zagrożenia związane z klimatem oraz na katastrofy spowodowane przez człowieka i na klęski żywiołowe, przy jednoczesnym dążeniu do neutralnej klimatycznie obecności UE w terenie. Zwiększymy również naszą zdolność do ratowania i ewakuacji naszych obywateli, gdy są oni narażeni na ryzyko poza naszymi granicami. Wszystkie te wysiłki przyczyniają się do wzmocnienia naszej solidarności i wzajemnej pomocy.

Wywiad i bezpieczna komunikacja

- Do końca 2022 r. pojedyncza komórka analiz wywiadowczych dokona przeglądu **unijnej oceny zagrożeń** w ścisłej współpracy ze służbami wywiadowczymi państw członkowskich. Takie regularne i ustrukturyzowane przeglądy będą przeprowadzane co najmniej raz na trzy lata lub częściej, jeżeli wymagać tego będzie zmieniający się kontekst strategiczny i kontekst bezpieczeństwa.
- Do 2025 r. wzmocnimy naszą **pojedynczą komórkę analiz wywiadowczych** poprzez zwiększenie zasobów i zdolności. Do 2025 r. wzmocnimy również **Centrum Satelitarne UE**, aby zwiększyć nasze autonomiczne rozpoznanie satelitarne.
- Aby ułatwić wymianę informacji, także informacji niejawnych, wzywamy instytucje, agencje i organy UE do przyjęcia w 2022 r. dodatkowych **norm i przepisów w celu zapewnienia cyberbezpieczeństwa i bezpieczeństwa informacji**.

Zagrożenia hybrydowe, dyplomacja cyfrowa oraz zagraniczne manipulacje informacjami i ingerencje w informacje

- W 2022 r. opracujemy **unijny zestaw narzędzi do przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym**, który powinien zapewnić ramy skoordynowanej reakcji na kampanie hybrydowe mające wpływ na UE i jej państwa członkowskie i mógłby obejmować na przykład środki zapobiegawcze, współpracy, stabilizacyjne, ograniczające i naprawcze, a także wspierać solidarność i wzajemną pomoc. Połączy on istniejące i ewentualne nowe instrumenty, w tym obejmie utworzenie unijnych zespołów szybkiego reagowania na zagrożenie hybrydowe w celu wspierania państw członkowskich, misji i operacji w dziedzinie WPBiO oraz krajów partnerskich w radzeniu sobie z zagrożeniami hybrydowymi. Na podstawie wyjściowych poziomów odporności sektorowej UE na zagrożenia hybrydowe i bieżącej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa określimy luki, potrzeby i działania mające na celu radzenie sobie z nimi. Przeprowadzony zostanie również przegląd unijnego podręcznika dotyczącego przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym.
- W 2022 r. będziemy dalej wzmocniać **zestaw narzędzi dla dyplomacji cyfrowej**, w szczególności poprzez przeanalizowanie dodatkowych środków reagowania.

- W 2022 r. opracujemy **zestaw narzędzi służących przeciwdziałaniu zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje**. Zwiększy to naszą zdolność do wykrywania i analizowania zagrożeń oraz reagowania na nie, w tym poprzez obciążanie kosztami sprawców. Będziemy dalej zwiększać zdolności UE w zakresie komunikacji strategicznej i zwalczania dezinformacji. Do 2023 r. stworzymy odpowiedni mechanizm służący systematycznemu gromadzeniu danych na temat incydentów, wykorzystujący specjalną przestrzeń danych, aby pogłębić wspólne rozumienie zjawiska zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje. Do 2024 r. wszystkie misje i operacje w dziedzinie WPBiO zostaną w pełni wyposażone w zdolności i zasoby, tak aby mogły stosować potrzebne im narzędzia z tego zestawu.

Obszary strategiczne

- W 2022 r. będziemy dalej rozwijać **politykę UE w zakresie cyberobrony**, aby chronić przed cyberatakami, wykrywać je, zabezpieczać przed nimi i uniemożliwiać ich przeprowadzenie. W 2022 r. zaproponowany zostanie nowy europejski **akt dotyczący cyberodporności** i kontynuowane będą prace nad **wspólną jednostką ds. cyberprzestrzeni**.
- Przed końcem 2023 r. przyjmimy **unijną strategię kosmiczną na rzecz bezpieczeństwa i obrony**. Rozpocniemy od zatwierdzenia mechanizmu reagowania na zagrożenia (w ramach systemu Galileo) przed końcem 2022 r., a następnie zatwierdzimy pozostałe elementy programu. Do końca 2022 r. zbadamy możliwość uruchomienia mechanizmów solidarności, wzajemnej pomocy i reagowania kryzysowego w przypadku ataków skierowanych z przestrzeni kosmicznej lub zagrożeń dla zasobów kosmicznych. W tym celu przeprowadzimy także ćwiczenia, podczas których sprawdzimy solidarność i reagowanie na wydarzenia i incydenty w przestrzeni kosmicznej, co będzie stanowić dalszy wkład w nasze wspólne strategiczne podejście do przestrzeni kosmicznej.
- Na podstawie uaktualnionej strategii UE w zakresie bezpieczeństwa morskiego do 2025 r. będziemy dalej rozwijać i wzmacniać unijne mechanizmy orientacji sytuacyjnej w zakresie **bezpieczeństwa morskiego**, takie jak wspólny mechanizm wymiany informacji (CISE) i nadzór morski (MARSUR), aby zwiększyć interoperacyjność, ułatwić podejmowanie decyzji i wesprzeć zwiększoną skuteczność operacyjną. Będziemy jeszcze bardziej eksponować obecność naszej marynarki wojennej w UE i poza nią, w tym poprzez wizyty w portach, szkolenia i ćwiczenia, a także budowanie zdolności.
- Jeżeli chodzi o **przestrzeń powietrzną**, do końca 2022 r. będziemy kontynuować strategiczną refleksję w celu zapewnienia swobodnego, bezpiecznego i chronionego dostępu do przestrzeni powietrznej w Europie.

Zwalczanie terroryzmu

- Zintensyfikujemy nasze kontakty z partnerami strategicznymi i na forach wielostronnych, a także wzmocnimy istniejącą w delegaturach UE sieć ekspertów ds. zwalczania terroryzmu. Do początku 2023 r. dokonamy przeglądu unijnych narzędzi i programów, które przyczyniają się do budowania zdolności partnerów do walki z terroryzmem, w tym w zakresie zwalczania finansowania terroryzmu, by zwiększyć ich skuteczność.

Propagowanie rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń

- Do 2023 r. zintensyfikujemy konkretne **działania UE wspierające cele w zakresie rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń**. W szczególności zwiększymy nasze wsparcie dla partnerów i pomożemy im w pełni wdrożyć sankcje i procedury kontroli. Będziemy nadal apelować o zawarcie nowych porozumień na okres po wygaśnięciu nowego układu START.

Zmiana klimatu, klęski żywiołowe i sytuacje nadzwyczajne

- Do końca 2023 r., z myślą pełnym wdrożeniu planu działania w zakresie **zmiany klimatu i obronności**, państwa członkowskie opracują strategie krajowe służące przygotowaniu sił zbrojnych na zmianę klimatu. Do 2025 r. wszystkie misje i operacje w dziedzinie WPBiO będą mieć doradcę ds. środowiska i przedstawią sprawozdania na temat swojego śladu środowiskowego.
- Zwiększymy **zdolność sił zbrojnych państw członkowskich do wspierania władz cywilnych** w sytuacjach nadzwyczajnych zarówno na etapie planowania, jak i prowadzenia działań, a jednocześnie wzmocnimy koordynację między władzami cywilnymi i wojskowymi na wszystkich szczeblach. Obejmie to ćwiczenia taktyczne z wojskami i wspólne ćwiczenia zakładające scenariusze dotyczące pomocy w przypadku klęsk żywiołowych, a także pomocy humanitarnej zgodnie z zasadami humanitarnymi. Do 2023 r. wzmocnimy **struktury reagowania kryzysowego w ramach ESDZ**, w tym **Centrum Sytuacyjne**, aby zwiększyć naszą zdolność w zakresie reagowania na złożone sytuacje kryzysowe, takie jak operacje ewakuacyjne i ratownicze prowadzone za granicą, w ścisłej współpracy z Centrum Koordynacji Reagowania Kryzysowego.

4. INWESTOWANIE

Zgodnie z planem działań uzgodnionym w Wersalu i aby uwzględnić stojące przed nami wyzwania oraz lepiej chronić naszych obywateli, jednocześnie uznając szczególny charakter polityki bezpieczeństwa i obrony niektórych państw członkowskich, musimy zdecydowanie zwiększyć inwestycje w zdolności obronne i innowacyjne technologie oraz poprawić jakość tych inwestycji, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym. Musimy wzmocnić nasze zdolności obronne i wyposażyć nasze siły zbrojne odpowiednio do wyzwań, przed którymi stoimy. Musimy być odważniejsi i szybsi, jeśli chcemy uzupełnić **krytyczne luki w zdolnościach** naszych sił, przeciwdziałać fragmentaryzacji tych sił i osiągnąć ich pełną interoperacyjność oraz wzmocnić odporną, konkurencyjną i innowacyjną europejską bazę technologiczno-przemysłową sektora obronnego w całej Unii, która również zapewnia transgraniczny udział małych i średnich przedsiębiorstw. Uznajemy, że zwiększanie inwestycji w rozwój zdolności oparty na współpracy zapewnia większą skuteczność poprzez wzmacnianie korzyści skali i efektywności w działaniu. Takie inwestycje stanowią także wsparcie dla europejskich innowatorów i producentów. Osiągnięcie suwerenności technologicznej w niektórych obszarach technologii krytycznych, łagodzenie **strategicznych zależności** w innych obszarach oraz zmniejszenie podatności na zagrożenia naszych łańcuchów wartości ma kluczowe znaczenie dla sprostania wyzwaniom bardziej niebezpiecznego świata i dla zwiększenia odporności. Globalna współpraca z partnerami o podobnych poglądach oparta na zasadzie wzajemności ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia odporności i bezpieczeństwa dostaw UE, a jednocześnie prowadzi do zmniejszania strategicznych zależności i zwiększania wzajemnych korzyści.

Strategiczne kierunki działania

Zgodnie z zobowiązaniami podjętymi już w ramach PESCO oraz ze względu na strategiczne wyzwania, przed którymi stoimy, pilne staje się **zwiększenie wydatków i poprawa ich efektywności**. W związku z tym znacznie zwiększymy nasze wydatki na obronność, przy czym istotna część zostanie przeznaczona na inwestycje, z naciskiem na stwierdzone braki strategiczne. Zapewnimy skoordynowane i oparte na współpracy europejskie podejście do takich zwiększonych wydatków na szczeblu państw członkowskich i UE, aby zmaksymalizować efekty, zwiększyć interoperacyjność i w pełni wykorzystać korzyści skali. W tym celu określimy strategiczne wytyczne dotyczące zasobów, które są niezbędne do zaspokojenia naszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa, oraz dotyczące pełnego wykorzystania narzędzi UE służących zachęcaniu do wspólnych inwestycji w obronność.

Zgodnie z naszym uzgodnionym poziomem ambicji będziemy pracować razem nad szybkim dostosowaniem naszych sił wojskowych i zdolności cywilnych, tak by mogły one szybko działać, a także przyczyniać się do zabezpieczenia naszych interesów i wartości, zwiększania naszej odporności oraz ochrony Unii i jej obywateli. W tym celu będziemy dalej rozwijać **siły o pełnym spektrum**, które są **elastyczne i mobilne, interoperacyjne, zaawansowane technologicznie, efektywne energetycznie i odporne**. Jak przewiduje zasada jednolitego zasobu sił, pozostają one w gestii państw członkowskich i mogą być rozmieszczane również w innych ramach.

Dostosujemy unijne **planowanie i rozwój zdolności obronnych**, w szczególności poprzez zweryfikowanie **scenariuszy** planowania zdolności w ramach procesu dotyczącego celu podstawowego, tak by w większym stopniu uwzględniały one realia operacyjne i prognozy strategiczne oraz zapewniały niezbędne zdolności misjom i operacjom w dziedzinie WPBiO. Scenariusze takie obejmują szybkie rozmieszczenie sił wojskowych w nieprzyjawnym środowisku, jak również reagowanie na zagrożenia hybrydowe, zabezpieczanie dostępu do strategicznych obszarów, takich jak morze pełne, przestrzeń powietrzna, cyberprzestrzeń i przestrzeń kosmiczna, oraz dostarczanie władzom cywilnym pomocy wojskowej. Będziemy bardziej szczegółowo określać elementy planowania strategicznego, takie jak czas reakcji, czas trwania, środowisko, odległość i jednoczesność operacji, które są niezbędne do dostosowania scenariuszy planowania zdolności. Wyniki procesu dotyczącego celu podstawowego będą nadal stanowić zasadniczy wkład w plan rozwoju zdolności, który obejmuje przyszłe tendencje w zakresie zdolności obronnych i perspektywy technologiczne.

Musimy zadbać o to, by wszystkie unijne inicjatywy obronne oraz narzędzia planowania i rozwoju zdolności stanowiły integralne elementy **krajowego planowania obronnego**. W dalszym ciągu będziemy zapewniać, by wyniki tych procesów pozostawały spójne z wynikami odpowiednich procesów NATO. Poprawi to gotowość, stabilność i interoperacyjność naszego jednolitego zasobu sił.

Aby zwiększyć skuteczność naszych cywilnych misji w dziedzinie WPBiO, rozwiniemy proces budowania zdolności i możliwości cywilnych z myślą o lepszym zorganizowaniu i wspólnym zaspokajaniu potrzeb tych misji, w oparciu o scenariusze odpowiadające także na nowe zagrożenia. Wprowadzenie **magazynu strategicznego i platformy wsparcia misji** przyczyniło się do zwiększenia naszej zdolności do dostarczania sprzętu i usług na potrzeby cywilnych misji w dziedzinie WPBiO. Będziemy zapewniać wysoko wykwalifikowany i dobrze wyszkolony personel, a ponadto zadbamy również o to, by można było jeszcze szybciej dostarczać misjom cywilnym niezbędny sprzęt, w tym sprzęt umożliwiający im działanie w mniej przyjaznych środowiskach.

Spójne i ambitne zdolności

W ramach stosunków dwustronnych lub wielostronnych kilka państw członkowskich rozpoczęło prace nad kluczowymi **projektami dotyczącymi zdolności strategicznych**, takimi jak systemy powietrzne nowej generacji, Eurodrone, nowa klasa europejskich okrętów wojennych oraz główny system walki naziemnej. Projekty te przyniosą w przyszłości wymierne zmiany w europejskim bezpieczeństwie i obronności, i z czasem doprowadzą do konwergencji. W tym kontekście zasadnicze znaczenie będzie miało wdrożenie zaleceń uzgodnionych w ramach skoordynowanego rocznego przeglądu w zakresie obronności.

Musimy nie tylko inwestować w przyszłe zdolności i innowacje, ale również lepiej wykorzystywać rozwój zdolności oparty na współpracy i wysiłki na rzecz łączenia zasobów i dzielenia kosztów, w tym poprzez zbadanie możliwości specjalizacji zadań między państwami członkowskimi. Będziemy opierać się na pozytywnych przykładach, takich jak europejska wielonarodowa flota wielozadaniowych samolotów transportowo-tankujących.

W UE, w szczególności w ramach stałej współpracy strukturalnej i Europejskiego Funduszu Obronnego, już pracujemy nad systemami dowodzenia i kontroli, pojazdami opancerzonymi, systemami pocisków i artylerią, korwetami patrolowymi, bezzałogowymi systemami powietrznymi i morskimi, zdolnościami w zakresie walki elektronicznej, obserwacją przestrzeni kosmicznej, szybkim reagowaniem na cyberzagrożenia i systemami szkoleń z zakresu zaawansowanych technologii. Będziemy dalej inwestować w **czynniki warunkujące potencjał sił** i, bardziej ogólnie, w zdolności niezbędne do przeprowadzania wszelkich misji i operacji, zgodnie z naszym uzgodnionym poziomem ambicji. Będziemy zwiększać nasze wysiłki w celu eliminowania krytycznych braków w zakresie zdolności, takich jak strategiczny transport powietrzny, łączność oparta na infrastrukturze kosmicznej i środki do komunikacji w przestrzeni kosmicznej, zdolności desantowe, zasoby medyczne, zdolności w zakresie cyberobrony, zdolności w zakresie wywiadu, obserwacji i rozpoznania oraz zdalnie kierowane bezzałogowe systemy powietrzne.

Musimy ograniczać fragmentaryzację i rozwijać zdolności nowej generacji. W tym celu zobowiązujemy się do wdrożenia zaleceń przedstawionych w pierwszym sprawozdaniu dotyczącym **skoordynowanego rocznego przeglądu w zakresie obronności** opublikowanym w 2020 r.; obejmują one sześć uzgodnionych obszarów priorytetowych w zakresie zdolności, które to obszary będą odnosić korzyści ze wzmocnionej współpracy w dziedzinie obronności między państwami członkowskimi. Te obszary to: czołgi podstawowe, systemy wojskowe, europejski okręt patrolowy, zdolności w zakresie środków odizolowania pola walki, przeciwdziałanie systemom bezzałogowych statków powietrznych, obrona w przestrzeni kosmicznej i zwiększona mobilność wojskowa.

Aby szybko działać i chronić naszych obywateli, będziemy współpracować na rzecz wyeliminowania krytycznych luk. Będziemy w pełni wykorzystywać stałą współpracę strukturalną i Europejski Fundusz Obronny, aby rozwijać systemy interoperacyjne wysokiej klasy i zaawansowane technologie. Zobowiązujemy się do rozwijania – w ramach projektów opartych na współpracy – w szczególności następujących zdolności strategicznych:

- **na lądzie** – kluczową kwestią będzie zdolność Unii do prowadzenia operacji zarządzania kryzysowego i zapewniania swojej przewagi technologicznej w terenie, w tym w warunkach dużej intensywności zagrożeń. Uruchomiony zostanie kompleksowy klaster zdolności lądowych, który doprowadzi do unowocześnienia, zmodernizowania i stopniowego zastępowania obecnych głównych platform i powiązanych systemów logistycznych. Ważnym wkładem w te wysiłki będą obszary priorytetowe „systemy wojskowe” i „czołgi podstawowe”.
- **na morzu** – aby zapewnić bardziej asertywną obecność Unii na morzu, a także zdolność do projekcji siły, niezbędne są wysokiej klasy platformy morskie, w tym bezzałogowe platformy do kontroli nawodnej i podwodnej. Ważnym krokiem w tym kierunku będzie obszar priorytetowy „europejski okręt patrolowy”.
- **w powietrzu** – ustanowienie i zachowanie naszej przewagi wymaga rozwoju w pełni operacyjnych zdolności nowej generacji, zwłaszcza przyszłych systemów walki powietrznej, jak również systemów obrony powietrznej. Będziemy stopniowo i w sposób interoperacyjny integrować planowane przyszłe systemy walki, w tym zdalnie kierowane bezzałogowe systemy powietrzne, z istniejącymi flotami systemów walki powietrznej. Należy również kontynuować wysiłki na rzecz kluczowych czynników warunkujących potencjał sił, w szczególności jeśli chodzi o zdolność w zakresie strategicznego transportu powietrznego. Obszary priorytetowe „zdolności w zakresie środków odizolowania pola walki” i „przeciwdziałanie systemom bezzałogowych statków powietrznych” przyczyniają się do tych wysiłków w zakresie obrony powietrznej.
- **w przestrzeni kosmicznej** – opracujemy nowe czujniki i platformy wykorzystujące najnowocześniejszą technologię, które umożliwią Unii i jej państwom członkowskim lepszy dostęp do przestrzeni kosmicznej i lepszą ochronę jej zasobów kosmicznych. Oznacza to przede wszystkim rozwój obserwacji Ziemi z przestrzeni kosmicznej, jak również rozwój technologii do celów orientacji sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej i usług łączności i nawigacji satelitarnej, które mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia niezależnego procesu decyzyjnego. Działania związane z obszarem priorytetowym „obrona w przestrzeni kosmicznej” są pierwszym krokiem w tym kierunku.
- **w cyberprzestrzeni** – nasze siły muszą działać w sposób skoordynowany, uzasadniony i skuteczny. W związku z tym opracujemy i będziemy intensywnie wykorzystywać nowe technologie, zwłaszcza informatykę kwantową, sztuczną inteligencję i duże zbiory danych, aby uzyskać przewagę komparatywną, w tym pod względem operacji reagowania na cyberzagrozenia i przewagi informacyjnej. Cyberobrona ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia pełnego wykorzystania możliwości obszaru priorytetowego „zwiększona mobilność wojskowa” jako jednego z podstawowych czynników warunkujących potencjał sił.

Zobowiązujemy się zintensyfikować naszą współpracę na rzecz rozwoju zdolności, zwłaszcza w ramach **stałej współpracy strukturalnej**. Konkretnie oznacza to, że do 2025 r. państwa członkowskie uczestniczące w stałej współpracy strukturalnej muszą wypełnić wszystkie podjęte przez siebie dalej idące zobowiązania. W 2025 r. jedna trzecia z 60 projektów realizowanych aktualnie w ramach stałej współpracy strukturalnej zapewni uzyskanie oczekiwanych zdolności i osiągnięcie swoje cele. Nasz cel wykracza poza te konkretne wyniki i sięga dalej: chcemy wdrożyć uzgodnione priorytety w zakresie zdolności i opracować nowe ambitne projekty. Będziemy uważnie obserwować wypełnianie tych zobowiązań, tak by w 2025 r. móc uzgodnić nowe zobowiązania i tym samym jeszcze bardziej pogłębić współpracę w dziedzinie obronności.

Znaczne zwiększenie i wykorzystanie pełnego potencjału unijnych instrumentów finansowania, w szczególności **Europejskiego Funduszu Obronnego**, ma kluczowe znaczenie dla wzmocnienia naszych zdolności obronnych i wyposażenia sił państw członkowskich, tak by mogły radzić sobie w przyszłych konfliktach. Będziemy dalej wzmacniać współpracę i zdolności, tak aby współpraca przemysłowa w dziedzinie obronności w UE stała się normą. Pozwoli to zmaksymalizować potencjał szerszych unijnych narzędzi finansowych w zakresie wspierania współpracy państw członkowskich w dziedzinie obronności, od projektowania po nabycie. Oznacza to również, że powinniśmy być przygotowani na dopasowanie zwiększonych ambicji na szczycie Unii do odpowiedniego długoterminowego zaplecza finansowego Europejskiego Funduszu Obronnego. Zwiększymy i wykorzystamy wspólne inwestycje w obronność na szczycie UE, w tym badania naukowe i technologie. Będziemy w pełni wykorzystywać potencjał synergii z innymi unijnymi instrumentami finansowymi, takimi jak „Horyzont Europa”, program „Cyfrowa Europa”, instrument „Łącząc Europę”, program kosmiczny UE, Europejska Rada ds. Innowacji i program InvestEU. Aby zwiększyć konkurencyjność unijnego przemysłu obronnego, będziemy pracować nad dalszymi zachętami w zakresie wspólnych zamówień na zdolności obronne, które są rozwijane w ramach współpracy w obrębie UE. Będzie to wymagało dalszych prac nad wnioskami Komisji, m.in. w sprawie zwolnienia z VAT, nowych rozwiązań w zakresie finansowania oraz ewentualnego wzmocnienia systemu bonusowego EFO.

Przyspieszymy również trwające prace mające na celu usprawnienie i stopniową konwergencję naszych praktyk w zakresie kontroli eksportu broni w odniesieniu do zdolności obronnych opracowanych wspólnie, w szczególności w ramach UE, zapewniając w ten sposób, by produkty finansowane z Europejskiego Funduszu Obronnego korzystały z odpowiedniego i konkurencyjnego dostępu do rynków międzynarodowych – zgodnie ze wspólnym stanowiskiem Rady z 2008 r. określającym wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego – bez uszczerbku dla suwerennych decyzji państw członkowskich.

W jak największym stopniu zwiększymy **spójność między unijnymi inicjatywami związanymi z obronnością**: skoordynowanym rocznym przeglądem w zakresie obronności, stałą współpracą strukturalną i Europejskim Funduszem Obronnym. W tym kontekście wysoki przedstawiciel / wiceprzewodniczący / szef Europejskiej Agencji Obrony będzie przewodniczył dorocznym posiedzeniom ministrów obrony poświęconym unijnym inicjatywom obronnym w zakresie rozwoju zdolności, w pełni wykorzystując istniejące formaty.

Innowacje, przełomowe technologie i ograniczanie strategicznych zależności

Nowe i przełomowe technologie – takie jak **sztuczna inteligencja**, informatyka kwantowa, zaawansowane systemy napędu, bio- i nanotechnologia oraz nowe materiały i zdolności przemysłowe – mają duży wpływ na kwestie wojskowe i rynki obronne. Już teraz wspólnie inwestujemy w **innowacje w sektorze obrony**, łącząc cywilne badania naukowe, badania dotyczące przestrzeni kosmicznej i badania w dziedzinie obronności oraz opracowując nowe standardy. Zwiększymy jednak nasze wysiłki, zarówno na szczeblu krajowym, jak i w ramach ambitniejszego wykorzystywania instrumentów unijnych, aby lepiej przygotować się na konflikty w przyszłości i technologię nowej generacji. Zapewnimy ambitne wdrożenie planu działania na rzecz synergii między przemysłem cywilnym, obronnym i kosmicznym. Utworzymy również w ramach Europejskiej Agencji Obrony **centrum innowacji w dziedzinie obronności**, które będzie współpracować z Komisją, aby pogłębiać i koordynować współpracę państw członkowskich w zakresie innowacji w dziedzinie obronności. W tym kontekście zapewnimy synergie z działaniami, które Europejska Rada ds. Innowacji i Europejski Fundusz Obronny prowadzą w obszarze technologii przełomowych. Komisja, we współpracy z Europejską Agencją Obrony, opracuje unijny system innowacji w dziedzinie obronności, by przyspieszyć innowacje w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony dla UE i jej państw członkowskich.

Innowacyjna, konkurencyjna i odporna europejska baza technologiczno-przemysłowa sektora obronnego, która zapewnia bezpieczeństwo dostaw i najnowocześniejsze technologie, jest ważniejsza niż kiedykolwiek, ma kluczowe znaczenie dla zatrudnienia, handlu, inwestycji, bezpieczeństwa i badań naukowych w UE. Europejski sektor obronny może również przyczynić się do wzrostu gospodarczego i trwałej odbudowy gospodarczej po pandemii. Musimy zadbać o to, by podczas odbudowy można było w pełni i szybko korzystać z cykli innowacji cywilnych, i z myślą o tym musimy usuwać istniejące przeszkody. Będziemy również inwestować w technologie podwójnego zastosowania. To kwestia o zasadniczym znaczeniu, ponieważ nasi rywale strategiczni w szybkim tempie dokonują inwestycji w technologie krytyczne, co stanowi wyzwanie dla naszych **łańcuchów dostaw** i dostępu do zasobów. Przy zmieniającym się krajobrazie technologicznym nasze nowe ramy współpracy są dla nas szansą na to, by nie powtarzać fragmentaryzacji i niedociągnięć z przeszłości i by przyjąć od początku nowe europejskie podejście. Zintensyfikujemy badania naukowe, rozwój technologiczny i innowacje oraz ograniczymy nasze strategiczne zależności w zakresie technologii krytycznych i łańcuchów wartości. W Planie działania w zakresie technologii krytycznych dla bezpieczeństwa i obronności Komisja Europejska proponuje metodykę sprostania tym wyzwaniom poprzez ściślejszą współpracę między UE a państwami członkowskimi. Mogłoby to przyczynić się również do wzmocnienia odporności europejskiej gospodarki i łańcuchów dostaw zgodnie z unijną strategią Global Gateway.

Inwestowanie w innowacje i skuteczniejsze wykorzystywanie technologii cywilnych w sektorze obrony ma kluczowe znaczenie dla wzmocnienia naszej **suwerenności technologicznej**, ograniczania strategicznych zależności i ochrony własności intelektualnej w UE. Przy pomocy obserwatorium technologii krytycznych będziemy nadal monitorować i identyfikować takie strategiczne zależności w sektorze bezpieczeństwa i sektorze obronnym. Opracowany przez EDA plan działania dotyczący nowych i przełomowych technologii również przyczyni się do tych wysiłków. Będziemy również promować synergie między badaniami i innowacjami cywilnymi, obronnymi i kosmicznymi oraz inwestować w krytyczne i powstające technologie i innowacje na rzecz bezpieczeństwa i obrony. Nasza europejska baza technologiczno-przemysłowa sektora obronnego wymagać będzie wzmocnienia odporności naszych łańcuchów dostaw i poprawy dostępu przemysłu do prywatnego finansowania. Europejski Bank Inwestycyjny powinien również wykorzystywać wszystkie swoje narzędzia, aby przyczynić się do tych wysiłków. Równie ważne jest zapewnienie spójności horyzontalnych polityk UE, takich jak inicjatywy w zakresie zrównoważonego finansowania, z wysiłkami Unii Europejskiej na rzecz ułatwienia europejskiemu przemysłowi obronnemu **wystarczającego dostępu do publicznego i prywatnego finansowania i inwestycji**. Pełne wykorzystywanie unijnych ram i mechanizmów krajowych do celów **monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych** nadal ma zasadnicze znaczenie, jeśli chodzi o identyfikowanie i ograniczanie zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zagrożeń dla inwestycji w sektorze obronnym. Przeanalizujemy dodatkowe propozycje mające na celu ograniczenie ryzyka dla przedsiębiorstw, które wytwarzają technologie i produkty krytyczne i zmagają się z nabywaniem poza UE. Wszystkie państwa członkowskie powinny jak najszybciej utworzyć krajowe mechanizmy monitorowania. Ponadto należy dalej wzmocniać narzędzia przeciwdziałania zagranicznym środkiem ekstraterytorialnym i próbom stosowania przymusu gospodarczego negatywnie wpływającym na strategiczne interesy UE. W dziedzinie cyberbezpieczeństwa szybko uruchomimy Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa, aby rozwijać silny europejski **ekosystem przemysłowy i technologiczny w zakresie cyberprzestrzeni**, wspierać przedsiębiorstwa specjalizujące się w cyberbezpieczeństwie i nadal zwiększać na szczeblu UE zasoby i umiejętności w zakresie cyberbezpieczeństwa i cyberobrony.

Opracowywanie **nowych i przełomowych technologii** to klucz do utrzymania przewagi wojskowej, w tym dzięki wydzieleniu odpowiednich środków z Europejskiego Funduszu Obronnego. Nasi rywale coraz częściej wykorzystują strategiczne technologie i dane, nie przestrzegając obowiązujących **norm i uregulowań międzynarodowych**. Musimy zatem skuteczniej analizować tendencje i zależności w zakresie nowych i przełomowych technologii, jak również kwestię coraz częstszego stosowania tych technologii przez naszych rywali strategicznych. W tym celu wykorzystamy działające w Komisji obserwatorium technologii krytycznych, które pomoże nam skoordynować działania i uzyskać pełen obraz krytycznych zależności, w dziedzinach takich jak półprzewodniki, przetwarzanie w chmurze i inne nowoczesne technologie, informatyka kwantowa oraz sztuczna inteligencja. W tym kontekście będziemy również opierać się na wynikach prac prowadzonych przez EDA w zakresie kluczowych działań strategicznych. Będziemy ograniczać zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw; ponadto wspólnie zwiększymy nasze wysiłki, razem inwestując w technologie, które mają krytyczne znaczenie dla bezpieczeństwa i obrony, i razem je chroniąc. Będziemy współpracować ze wszystkimi partnerami w celu propagowania odpowiednich standardów etycznych i prawnych. W tym względzie kwestią o zasadniczym znaczeniu będzie nasza współpraca w ramach ONZ, zwłaszcza w zakresie definiowania i stosowania wspólnych norm określonych w konwencji o zakazie lub ograniczeniu użycia pewnych broni konwencjonalnych.

Ponadto musimy wykorzystywać innowacje do zwiększenia **efektywności energetycznej** sektora obronnego, w tym misji i operacji w dziedzinie WPBiO, nie ograniczając jednak ich skuteczności operacyjnej. Będziemy opracowywać wspólne poziomy odniesienia i standardy dotyczące częstszego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii oraz odporności infrastruktury krytycznej powiązanej z obronnością. Szczególną uwagę zwrócimy na innowacje i standardy, które mogą pomóc ograniczyć ślad środowiskowy sił zbrojnych i stworzyć możliwości ponownego wykorzystania cennych komponentów i rzadkich materiałów.

Cele

Znacznie zwiększymy nasze wydatki na obronność, tak aby były dopasowane do naszych wspólnych ambicji w zakresie zmniejszenia krytycznych braków w zdolnościach wojskowych i cywilnych. Wzmocnimy również naszą europejską bazę technologiczno-przemysłową sektora obronnego w całej Unii, dzięki czemu zapewniony zostanie również transgraniczny udział małych i średnich przedsiębiorstw. Zgodnie z wiążącymi zobowiązaniami w ramach stałej współpracy strukturalnej wydatki na obronę będą regularnie zwiększane w ujęciu realnym, by odpowiadać naszemu wspólnemu poziomowi ambicji w dziedzinie obrony. Z myślą o przyszłości będziemy nadal zwiększać i wykorzystywać na szczeblu UE wspólne inwestycje w sektor obrony, w tym inwestycje w badania naukowe i technologie, za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Obronnego². Będziemy inwestować w krytyczne i nowe technologie i innowacje, ograniczać nasze strategiczne zależności, zabezpieczać łańcuchy dostaw i wzmacniać ochronę naszej własności intelektualnej. Będziemy również współpracować z partnerami o podobnych poglądach na całym świecie, na zasadzie wzajemności, aby zwiększyć wzajemne korzyści.

Wydatki na obronność

- Do połowy 2022 r. dokonamy – z pełnym poszanowaniem prerogatyw krajowych i w spójności z naszymi zobowiązaniami, w tym ze zobowiązaniami podjętymi w innych organizacjach – wymiany poglądów na temat krajowych **celów dotyczących zwiększonych i ulepszonych wydatków na obronność**, aby zaspokoić nasze potrzeby w zakresie bezpieczeństwa, zmaksymalizować wyniki, zwiększyć interoperacyjność i w pełni wykorzystać korzyści skali, w tym poprzez skoordynowane i oparte na współpracy podejście europejskie oraz pełne wykorzystanie narzędzi UE.
- Zwracamy się do Komisji, by w koordynacji z Europejską Agencją Obrony przedstawiła do połowy maja **analizę luk inwestycyjnych w zakresie obronności** oraz zaproponowała ewentualne dalsze inicjatywy niezbędne do wzmocnienia europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego.
- Komisja **opracuje dodatkowe zachęty** w celu stymulowania wspólnych inwestycji państw członkowskich w strategiczne zdolności obronne, zwłaszcza te, które mają być rozwijane lub wspólnie zamawiane w ramach Unii Europejskiej dotyczących współpracy, oraz przedstawi w rocznym sprawozdaniu na temat jednolitego rynku informacje o rozwoju sytuacji, barier i możliwości związanych z międzynarodowymi projektami w zakresie zdolności obronnych.

Rozwój zdolności

- Do 2023 r. dokonamy przeglądu naszego **procesu dotyczącego celu podstawowego** i w większym stopniu dostosujemy rozwój zdolności wojskowych do potrzeb operacyjnych, co stanowić będzie zasadniczy wkład w plan rozwoju zdolności. Do połowy 2022 r. zostaną opracowane szczegółowe elementy planowania strategicznego, które są niezbędne do celów dostosowania scenariuszy planowania zdolności.
- Od 2022 r. organizowane i prowadzone będą przez wysokiego przedstawiciela / wiceprzewodniczącego Komisji / szefa Europejskiej Agencji Obrony, z pełnym wykorzystaniem istniejących formatów, **doroczne posiedzenia ministrów obrony poświęcone unijnym inicjatywom obronnym w zakresie rozwoju zdolności**.

² Nastąpi to bez uszczerbku dla kolejnych wieloletnich ram finansowych UE.

- Do 2024 r. zostanie ustanowiony **proces rozwoju zdolności cywilnych**, który będzie służył ocenianiu potrzeb w zakresie zdolności, opracowywaniu wymogów, analizowaniu luk i dokonywaniu okresowego przeglądu postępów poczynionych zgodnie z nową umową w zakresie cywilnego wymiaru WPBiO.

Zdolności strategiczne

- Zobowiązujemy się do wykorzystywania naszych unijnych inicjatyw obronnych w celu znaczącego zmniejszenia do 2025 r. krytycznych luk w odniesieniu do **strategicznych czynników warunkujących potencjał sił**, w szczególności w zakresie unijnej zdolności szybkiego rozmieszczania, takich jak strategiczny transport powietrzny, środki do komunikacji w przestrzeni kosmicznej, zdolności desantowe, zasoby medyczne, zdolności w zakresie cyberobrony oraz zdolności w zakresie wywiadu, obserwacji i rozpoznania.
- W bieżącym dziesięcioleciu i w późniejszym okresie nasze wysiłki na rzecz rozwoju zdolności skoncentrują się na zdolnościach nowej generacji we wszystkich obszarach, w tym na poziomie systemów i podsystemów, w obszarach priorytetowych określonych w wyniku skoordynowanego rocznego przeglądu w zakresie obronności, w szczególności:
 - **na lądzie** – zmodernizujemy systemy wojskowe, stanowiące podstawę indywidualnej ochrony sił i skuteczności operacyjnej, we wszystkich rodzajach operacji, oraz opracujemy system czołgów podstawowych, jako unijną zdolność nowej generacji do wykorzystania w konwencjonalnych warunkach wysokiej intensywności zagrożenia, jak również w ramach operacji zarządzania kryzysowego.
 - **na morzu** – w celu zwiększenia morskiej orientacji sytuacyjnej i ochrony sił zastąpimy przybrzeżne i pełnomorskie jednostki patrolowe połączonymi cyfrowo platformami morskimi wysokiej klasy, w tym bezzałogowymi platformami morskimi.
 - **w powietrzu** – opracujemy przyszłe systemy walki powietrznej jako w pełni operacyjną zdolność nowej generacji, aby zapewnić przewagę w powietrzu. Uzupełnieniem tej zdolności będzie przeciwdziałanie systemom bezzałogowych statków powietrznych i przyczyni się ona do ustanowienia europejskiej normy dotyczącej zdolności w zakresie środków odizolowania pola walki.
 - **w przestrzeni kosmicznej** – opracujemy nowe czujniki i platformy do celów obserwacji Ziemi z przestrzeni kosmicznej, jak również technologie do celów orientacji sytuacyjnej w przestrzeni kosmicznej oraz usługi komunikacji satelitarnej.
 - **w cyberprzestrzeni** – zintensyfikujemy wysiłki na rzecz rozwijania i łączenia naszych zdolności, aby zapewnić niezbędną odporność i możliwość działania we wszystkich dziedzinach, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększonej mobilności wojskowej, która jest jednym z podstawowych czynników warunkujących potencjał sił.
- Aby być w stanie rozwijać zdolności w Europie, do 2023 r. zastosujemy środki mające na celu promowanie i ułatwianie **dostępu do prywatnego finansowania** dla przemysłu obronnego, również poprzez jak najlepsze wykorzystanie Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

- Opracujemy dalsze zachęty w celu stymulowania opartych na współdziałaniu inwestycji państw członkowskich we **wspólne projekty i wspólne zamówienia** w dziedzinie zdolności obronnych, które są rozwijane w ramach współpracy w obrębie UE. Obejmuje to, między innymi:
 - do początku 2023 r. – prace nad wnioskiem Komisji, który umożliwiłby **zwolnienie z VAT** w celu wsparcia wspólnych zamówień i współodpowiedzialności w zakresie zdolności obronnych rozwijanych w ramach współpracy w UE.
 - do połowy 2023 r. – prace nad przyszłymi wnioskami dotyczącymi **nowych rozwiązań w zakresie finansowania**, aby ułatwić państwom członkowskim wspólne zamówienia na strategiczne zdolności obronne UE.
 - po przeprowadzeniu oceny śródkresowej EFO – prace nad ewentualną zmianą rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Obronnego w celu dostosowania i wzmocnienia **systemu bonusowego EFO** w przypadku, gdy państwa członkowskie zobowiązują się do wspólnego nabywania lub posiadania zdolności obronnych w fazie rozwoju.

Technologie strategiczne i zależności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony

- W 2022 r. ustanowimy w ramach Europejskiej Agencji Obrony **centrum innowacji w dziedzinie obronności**, które będzie współpracować z Komisją w celu badania synergii z prowadzonymi przez siebie rodzajami prac, w tym nad unijnym systemem innowacji w dziedzinie obronności. Parametry tego centrum zostaną określone w ramach Europejskiej Agencji Obrony.
- Od 2022 r. będziemy dokładniej identyfikować strategiczne zależności w sektorze obronnym przy pomocy **obserwatorium technologii krytycznych** i będziemy działać na rzecz ograniczenia tych zależności poprzez wykorzystywanie instrumentów i strategii UE i państw członkowskich oraz analizowanie ewentualnych luk w dostępnych narzędziach i politykach. Będziemy współpracować z Komisją i EDA nad opracowaniem od samego początku skoordynowanego ogólnounijnego strategicznego podejścia do technologii krytycznych istotnych dla bezpieczeństwa i obrony. W tym kontekście będziemy również opierać się na wynikach prac prowadzonych przez EDA w zakresie kluczowych działań strategicznych. Będziemy nadal korzystać z **unijnych ram monitorowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych** w przypadkach, gdy dana inwestycja w unijnym sektorze obronnym zagrazi bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu. Przeanalizujemy dodatkowe propozycje mające na celu ograniczenie takich zagrożeń dla unijnego sektora obronnego.
- Od 2022 r. jeszcze bardziej zintensyfikujemy badania naukowe, rozwój technologiczny i innowacje w całej UE oraz ograniczymy nasze **strategiczne zależności** w odniesieniu do technologii i łańcuchów wartości krytycznych dla bezpieczeństwa i obrony, opierając się na opracowanym przez EDA Nadrzędnym strategicznym programie badawczym i zaproponowanym przez Komisję Europejską planie działania w zakresie technologii krytycznych dla bezpieczeństwa i obronności.
- W 2023 r. ocenimy wraz z Komisją ryzyko dla naszych **łańcuchów dostaw infrastruktury krytycznej**, w szczególności w dziedzinie cyfrowej, aby lepiej chronić interesy UE w zakresie bezpieczeństwa i obrony.

5. PARTNERSTWO

Partnerstwa są jednym z zasadniczych instrumentów wspierających ambitny zamiar UE, aby być globalnym graczem strategicznym. Nasi partnerzy również odniosą korzyści z silnej pozycji UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony oraz większych unijnych zdolności. Mogą nam oni pomóc **utrzymać międzynarodowy porządek oparty na zasadach i skuteczny multilateralizm**, którego głównym filarem jest ONZ, ustanowić międzynarodowe normy i standardy oraz przyczynić się do pokoju i bezpieczeństwa na całym świecie. Wzmocnimy odpowiednio dostosowane partnerstwa, tam gdzie są one **korzystne dla obu stron**, służą unijnym interesom i wspierają nasze wartości, zwłaszcza gdy obie strony łączą wspólne zobowiązanie w zakresie zintegrowanego podejścia do konfliktów i kryzysów oraz do budowania zdolności i odporności. Kluczowe znaczenie w tym kontekście ma też ścisła koordynacja w kwestiach dotyczących WPZIB, w szczególności tam, gdzie w grę wchodzi wspólne interesy. Współpracujemy z **partnerami** już od wielu lat i aktywnie dążymy do zapewnienia ich udziału w cywilnych i wojskowych misjach i operacjach w dziedzinie WPBiO.

Szczególnie ważne jest to, by nasze partnerstwa strategiczne wykorzystywały swój potencjał i byśmy brali pod uwagę zachodzące obecnie głębokie zmiany w obszarze bezpieczeństwa. Będziemy nadal inwestować w **odporność partnerów** w państwach sąsiadujących i w innych miejscach na świecie, w szczególności poprzez mające szersze zastosowanie unijne instrumenty w zakresie pokoju, bezpieczeństwa, sąsiedztwa, rozwoju i współpracy.

Partnerzy wielostronni i regionalni

Strategiczne partnerstwo UE z NATO ma zasadnicze znaczenie dla naszego bezpieczeństwa euroatlantyckiego, co ponownie okazało się w kontekście rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę w 2022 r. UE jest nadal w pełni zdecydowana jeszcze bardziej wzmocnić to kluczowe partnerstwo, również w celu wspierania więzi transatlantyckich. Mając na uwadze bezprecedensowe postępy w zacieśnianiu od 2016 r. współpracy z **NATO**, należy podjąć dalsze ambitne i konkretne kroki w celu wypracowania wspólnych odpowiedzi na istniejące i nowe zagrożenia oraz na wspólne wyzwania. Głównymi filarami tej współpracy są wspólne deklaracje podpisane w 2016 r. i w 2018 r. W duchu tych wspólnych deklaracji i w oparciu o zasady inkluzywności, wzajemności, otwartości i przejrzystości, jak również autonomii decyzyjnej obydwu organizacji, będziemy kontynuować naszą **ściśłą i wzajemnie korzystną współpracę**. Będziemy dalej wzmocniać bieżącą współpracę w zakresie dialogu politycznego, wymiany informacji, operacji zarządzania kryzysowego, rozwijania zdolności wojskowych i mobilności wojskowej. Będziemy pogłębiać nasze wspólne prace nad zwiększaniem bezpieczeństwa morskiego i zwalczaniem zagrożeń hybrydowych, w tym zagranicznych manipulacji informacjami, i nad zapewnianiem bezpiecznej cyberprzestrzeni oraz wdrożeniem agendy ONZ „Kobiety, pokój i bezpieczeństwo”. Ponadto będziemy rozszerzać naszą współpracę w zakresie nowych i przełomowych technologii, zmiany klimatu i obrony, odporności i przestrzeni kosmicznej.

Aby pogłębić **dialog polityczny**, będziemy organizować częstsze – i w szerszym składzie – wspólne spotkania na wysokim szczeblu UE–NATO, które będą koncentrować się na kwestiach o znaczeniu strategicznym. Usprawniona zostanie ukierunkowana wymiana informacji w ramach regularnie organizowanych wspólnych spotkań unijnego Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa i Rady Północnoatlantyckiej. Kontakty personelu unijnego z personelem NATO to jeden z podstawowych elementów naszego partnerstwa, przy czym można go jeszcze bardziej wzmocnić dzięki zwiększaniu komunikacji strategicznej, koordynowaniu lub przyjmowaniu wspólnych oświadczeń oraz organizowaniu wspólnych wizyt wysokich rangą przedstawicieli UE i NATO. Należy pogłębiać dialog i współpracę poprzez intensywniejszą wymianę z NATO informacji na temat oceny środowiska bezpieczeństwa – od **wspólnej orientacji sytuacyjnej** po działania w zakresie prognozowania. W tym kontekście zasadnicze znaczenie ma nasza zdolność do wymiany informacji jawnych i niejawnych.

Organizowane przez UE i NATO **równoległe i skoordynowane ćwiczenia** umożliwiają wymianę informacji i zwiększają naszą gotowość w zakresie radzenia sobie ze wspólnymi problemami dotyczącymi bezpieczeństwa, w tym z kompleksowymi atakami hybrydowymi. Nasze podejście do ćwiczeń będzie jednak musiało ewoluować, by lepiej odpowiadało zachodzącym obecnie zmianom tendencji geopolitycznych i technologicznych. Kluczowe znaczenie będą miały dyskusje tematyczne oparte na różnych scenariuszach oraz dalsze włączanie **mobilności wojskowej** do organizowanych w przyszłości ćwiczeń. Rozpoczęcie **wspólnych i inkluzywnych ćwiczeń** byłoby faktyczną siłą napędową wzmocnionej współpracy UE–NATO oraz sposobem budowania zaufania, zwiększania interoperacyjności i pogłębiania naszego partnerstwa. Wymaga to odpowiedniej wymiany informacji.

By utrzymać multilateralizm oparty na zasadach i zasady zawarte w Karcie Narodów Zjednoczonych, musimy wzmocnić nasze partnerstwo strategiczne z **Organizacją Narodów Zjednoczonych** (ONZ). Zapewnimy spójność z działaniami ONZ w dziedzinie pokoju i bezpieczeństwa oraz będziemy wspierać wdrażanie zaleceń zawartych w sprawozdaniu Sekretarza Generalnego ONZ pt. „Nasz wspólny program działań”, w tym „Nowy program na rzecz pokoju”. W znaczącym stopniu pogłębimy nasz dialog polityczny z ONZ poprzez zaangażowanie polityczne na wysokim szczeblu i przyjmowanie wspólnych oświadczeń wysokiego szczebla.

Za pośrednictwem naszych cywilnych i wojskowych misji i operacji pracujemy wspólnie z ONZ w wielu teatrach działań, lecz możemy zrobić więcej, by wzmocnić, ułatwiać, zastępować lub uzupełniać zadania i misje ONZ. W tym kontekście wzmocnimy nasze partnerstwo strategiczne z ONZ w zakresie operacji pokojowych i zarządzania kryzysowego, w tym poprzez wdrożenie nowego wspólnego zestawu priorytetów dotyczących operacji pokojowych i zarządzania kryzysowego na lata 2022–2024. Obejmuje to w szczególności większą **koordynację operacyjną** w terenie oraz współpracę w zakresie planowania ewentualnościowego i wzajemnego wsparcia. Tym samym w pełni wykorzystamy umowę ramową UE–ONZ w sprawie udzielania wzajemnego wsparcia naszym odnośnym misjom i operacjom w terenie. Będziemy również nadal propagować agendę ONZ „Kobiety, pokój i bezpieczeństwo” oraz zacieśniać naszą współpracę w odniesieniu do dzieci w konfliktach zbrojnych.

Aby UE i ONZ mogły sprostać wyzwaniom przyszłości, niezbędne jest bardziej dynamiczne podejście do **wczesnego ostrzegania, do zapobiegania konfliktom i do mediacji**. Usystematyzowana wymiana informacji, wspólna analiza sytuacji, prognozowanie strategiczne i analizy konfliktów ukierunkowane na aspekt płci mogą nam pomóc jak najlepiej wykorzystywać naszą wiedzę i know-how. Ma to istotne znaczenie, jeśli chcemy reagować na nowe i pojawiające się wyzwania, takie jak zmiana klimatu, pandemie, terroryzm, przestępczość zorganizowana, nowe i przełomowe technologie oraz zagrożenia hybrydowe, w tym cyberataki i dezinformacja.

Wzmocnimy współpracę z **Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie** (OBWE), zwłaszcza w dziedzinie zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego. Rozwijając ściślejsze powiązania operacyjne z OBWE na Bałkanach Zachodnich, w naszym wschodnim sąsiedztwie i w Azji Środkowej, zbadamy, w jaki sposób UE może bliżej współpracować z misjami OBWE w terenie i zacieśnić stosunki z działającym w ramach tej organizacji Centrum Zapobiegania Konfliktom. Zostanie położony nacisk na **środki budowy zaufania i wymianę informacji** na potrzeby wczesnego ostrzegania, zapobiegania konfliktom, zarządzania kryzysowego, zarządzania bezpieczeństwem, reform oraz stabilizacji pokonfliktowej. Naszą współpracę mogą pogłębić prowadzone wspólnie przez UE i OBWE działania, takie jak szkolenia oraz wymiana najlepszych praktyk i wdrożonych doświadczeń i wniosków.

Będziemy jeszcze bardziej wzmocniać naszą strategiczną współpracę z **Unią Afrykańską (UA)** w oparciu o dialog polityczny i zaangażowanie operacyjne, od Somalii po Sahel. Można to osiągnąć poprzez wspólne wizyty w terenie oraz ściślejszą koordynację na szczeblu planowania i prowadzenia działań. Będziemy dążyć do bardziej **kompleksowych i zrównoważonych** partnerstw na rzecz bezpieczeństwa z afrykańskimi partnerami. W tym celu UE będzie rozwijać ściślejsze powiązania operacyjne z organizacjami regionalnymi i subregionalnymi, takimi jak Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS) i Grupa Pięciu na rzecz Sahelu, Południowoafrykańska Wspólnota Rozwoju (SADC) i Międzyrządowy Organ ds. Rozwoju (IGAD). Jako wiarygodny gwarant bezpieczeństwa UE zwiększy wysiłki na rzecz wspierania inicjatyw realizowanych pod afrykańskim przywództwem, w tym prowadzonych przez państwa afrykańskie operacji wspierania pokoju, które przyczyniają się do pokoju i bezpieczeństwa na kontynencie afrykańskim. W tym kontekście będziemy promować wdrażanie ram UA dotyczących przestrzegania praw człowieka. Będziemy rozwijać bezpośrednie kontakty wojska i policji z ich odpowiednikami w Afryce, w celu wzmocnienia naszej orientacji sytuacyjnej. Ponadto wzmocnimy współpracę trójstronną między UE, ONZ i UA, a także poprawimy koordynację między trzema afrykańskimi członkami (A3) i państwami członkowskimi UE w ramach Rady Bezpieczeństwa ONZ.

W związku z tym, że region Indo-Pacyfiku staje się coraz istotniejszy, będziemy pracować ze **Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN)**, by wzmocnić wspólną orientację i wymianę informacji w odniesieniu do brutalnego ekstremizmu, zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych, cyberbezpieczeństwa, bezpieczeństwa morskiego, przestępczości transgranicznej, pomocy humanitarnej i pomocy w przypadku klęsk żywiołowych, a także zarządzania kryzysowego. Z myślą o pełnym członkostwie w spotkaniach ministrów obrony ASEAN i Państw Dialogu wykorzystamy wszelkie możliwości, by angażować się we wspólne z ASEAN działania w zakresie orientacji i wносить wkład w jej starania na rzecz budowy panazjatyckich rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa. Pracując zwłaszcza za pośrednictwem Forum Regionalnego ASEAN, będziemy w dalszym ciągu zwiększać nasz wkład w bezpieczeństwo **Indo-Pacyfiku** i naszą obecność w tym regionie.

Kontynuowana będzie również dalsza współpraca z innymi organizacjami regionalnymi, w tym z Ligą Państw Arabskich (LPA) i Radą Współpracy Państw Zatoki (RWPZ).

Odpowiednio dostosowane partnerstwa dwustronne

Będziemy współpracować w bardziej spójny, konsekwentny i kompleksowy sposób z naszymi **dwustronnymi partnerami** na całym świecie, m.in. w pełni wykorzystując i wzmocniając istniejącą w delegaturach UE sieć doradców wojskowych i ekspertów ds. zwalczania terroryzmu. W dalszym ciągu będziemy budować **dostosowane partnerstwa** w oparciu o wspólne wartości i interesy, biorąc przy tym pod uwagę intensywność i specyfikę istniejących stosunków. W tym celu będziemy systematyczniej włączać kwestie bezpieczeństwa i obrony do dialogów politycznych z naszymi partnerami. Ponadto co dwa lata będziemy zwoływać **unijne forum partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony** z udziałem naszych partnerów. Forum będzie okazją do omówienia na wysokim szczeblu politycznym kwestii bieżących i dotyczących konkretnych tematów z zakresu bezpieczeństwa i obrony. Dzięki niemu Unia Europejska zbliży swoich partnerów i będzie eksponować ich poparcie dla unijnego wkładu w międzynarodowy pokój i bezpieczeństwo, a także wyzwania, z którymi się mierzymy. Forum ma służyć wzmocnieniu partnerstw poprzez stworzenie poczucia dążenia do wspólnego celu. Przyczyni się to do podniesienia skuteczności skoordynowanych wysiłków międzynarodowych, a jednocześnie zwiększy wiarygodność i legitymację unijnych działań.

Nasze partnerstwo ze **Stanami Zjednoczonymi** ma strategiczne znaczenie i musimy pogłębić naszą współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony w sposób przynoszący obopólne korzyści. Już teraz pracujemy z USA w wielu obszarach polityki bezpieczeństwa i obrony, jak również w terenie. Musimy jednak wykorzystać dynamikę stworzoną w następstwie oświadczenia ze szczytu UE–USA z czerwca 2021 r. **Specjalny dialog strategiczny między UE a USA na temat bezpieczeństwa i obrony** stanowi ważny krok w umacnianiu partnerstwa transatlantyckiego. Wzmocni on ściślejszą i obopólnie korzystną współpracę w obszarach takich jak: podejmowane przez każdego z partnerów inicjatywy na rzecz bezpieczeństwa i obrony, rozbrojenie i nieproliferaacja, wpływ nowych i przełomowych technologii, zmiana klimatu i obrona, cyberobrona, mobilność wojskowa, przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym (w tym zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje), zarządzanie kryzysowe oraz stosunki z rywalami strategicznymi.

Pogłębijmy nasze konstruktywne stosunki z **Norwegią**, która jest najbliższym spośród naszych partnerów stowarzyszonych w ramach Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), a także z **Kanadą** – nasza długotrwała współpraca z tym państwem w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony świadczy o naszym wspólnym zaangażowaniu na rzecz pokoju i bezpieczeństwa. Doceniamy specjalne dialogi na temat bezpieczeństwa i obrony z tymi i innymi partnerami o podobnych poglądach. Jesteśmy otwarci na szerokie i ambitne współdziałanie w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony ze **Zjednoczonym Królestwem**.

Będziemy nadal współpracować z **Turcją** – wnosząc wkład w misje i operacje w dziedzinie WPBiO – w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Nadal opowiadamy się za rozwijaniem obopólnie korzystnego partnerstwa; wymaga to jednak takiego samego zaangażowania ze strony Turcji na rzecz postępów we współpracy, trwałej deeskalacji i zajęcia się zgłoszonymi przez UE obawami, zgodnie z oświadczeniem członków Rady Europejskiej z 25 marca 2021 r.

Podtrzymujemy nasze zaangażowanie na rzecz odporności społeczeństw i demokratycznych procesów, instytucji politycznych i infrastruktury krytycznej na **Balkanach Zachodnich**, a także na rzecz stymulowania wysiłków w tym regionie w zakresie cyberbezpieczeństwa, przeciwdziałania dezinformacji i zwalczania terroryzmu. Aby pomóc budować cywilne i wojskowe zdolności i odporność w tym regionie, niezwykle ważna jest ścisła współpraca z ONZ, NATO i OBWE. Wyrażamy zadowolenie z wnoszonych regularnie przez naszych partnerów z Bałkanów Zachodnich wkładów w nasze misje i operacje w dziedzinie WPBiO.

W obliczu zagrożenia dla suwerenności, stabilności, integralności terytorialnej i ładu naszych **wschodnich partnerów** wzmocnimy naszą współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z myślą o wzmocnieniu ich odporności. Wraz z naszymi partnerami międzynarodowymi będziemy nadal wspierać Ukrainę i jej obywateli, w tym poprzez dodatkową pomoc polityczną, finansową, humanitarną i logistyczną. Wyzwania, przed którymi stoją Gruzja i Republika Mołdawii, w tym wrogie ingerencje ze strony Rosji i szerokie stosowanie instrumentów wojskowych i taktyki hybrydowej, zagrażają ich stabilności i ich demokratycznym procesom, a równocześnie mają bezpośrednie konsekwencje dla naszego własnego bezpieczeństwa. Będziemy zatem nadal ściśle współpracować z tymi państwami i potwierdzamy nasze niezachwiane poparcie i zaangażowanie na rzecz ich suwerenności i integralności terytorialnej. Z uwagi na to, że Ukraina, Gruzja i Republika Mołdawii są bliskimi partnerami UE, wzmocnione zostaną specjalne dialogi i współpraca z tymi państwami w szczególności w dziedzinach takich jak przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym i dezinformacji oraz zapewnianie cyberbezpieczeństwa. Doceniamy ich wkłady w nasze misje i operacje w dziedzinie WPBiO. Będziemy również wspierać naszych wschodnich partnerów w budowaniu odporności, wykorzystując różne narzędzia, w tym środki pomocy.

Globalne i regionalne wyzwania w naszym **południowym sąsiedztwie** nasiliły się i uwypukliły naszą wzajemną zależność oraz potrzebę ustanowienia bliższych partnerstw w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. Podkreślamy w szczególności, że terroryzm, brutalny ekstremizm, radykalizacja, cyberzagrożenia i zagrożenia hybrydowe, a także przestępczość zorganizowana i rosnące wyzwania związane z migracją nieuregulowaną to poważne zagrożenia, które mają wpływ na oba wybrzeża Morza Śródziemnego i często są ze sobą powiązane. W tym kontekście zaoferujemy bardziej kompleksowe pakiety dotyczące bezpieczeństwa partnerom z południowego sąsiedztwa, którzy są gotowi pogłębić współpracę w różnorodnych kwestiach, w tym współpracę operacyjną. Podkreślamy również potrzebę zwiększenia unijnych inwestycji w pokój i stabilność na Bliskim Wschodzie i w Zatoce Perskiej.

Jednym z naszych kluczowych priorytetów pozostaje wzmocnienie bezpieczeństwa naszych **afrykańskich partnerów**. Wykorzystamy pełen wachlarz unijnych narzędzi w zakresie bezpieczeństwa i obrony, w szczególności wojskowe i cywilne misje i operacje, programy na rzecz pokoju i stabilizacji, środki pomocy i wsparcie finansowe. Jest to tym ważniejsze, że jesteśmy świadkami rosnącej obecności naszych rywali strategicznych, od Sahelu po Róg Afryki. Będziemy dążyć do podjęcia z afrykańskimi partnerami dialogów na temat bezpieczeństwa i obrony oraz do współpracy w tym zakresie. Będziemy lepiej łączyć pomoc wojskową z reformami strukturalnymi, w tym zarządzaniem zasobami ludzkimi, a także z budowaniem zdolności cywilnych i reformą sektora bezpieczeństwa. Pomożemy naszym partnerom zwiększyć ich odporność na zagrożenia zarówno konwencjonalne, jak i hybrydowe, takie jak dezinformacja i cyberataki, a także na zmianę klimatu. Będziemy dążyć do zaangażowania dysponujących zdolnościami partnerów w Afryce w nasze misje i operacje w dziedzinie WPBiO oraz zwiększać nasze wsparcie dla ich wysiłków na rzecz zwalczania niestabilności i terroryzmu.

W ramach unijnej strategii na rzecz Indo-Pacyfiku będziemy dążyć do promowania otwartej i opartej na zasadach regionalnej architektury bezpieczeństwa, w tym bezpiecznych morskich linii komunikacyjnych, budowania zdolności i zwiększonej obecności marynarki wojennej w regionie **Indo-Pacyfiku**. Już teraz prowadzimy konstruktywne konsultacje dotyczące bezpieczeństwa i obrony oraz współpracę w zakresie bezpieczeństwa z państwami Indo-Pacyfiku, takimi jak Japonia, Republika Korei, Indie, Indonezja, Pakistan i Wietnam. Jesteśmy zdecydowani współdziałać z partnerami o podobnych poglądach poprzez współpracę operacyjną w terenie, zwłaszcza tam, gdzie wysiłki te stanowią wsparcie regionalnych struktur i inicjatyw na rzecz pokoju i bezpieczeństwa. UE przeprowadziła szereg **wspólnych ćwiczeń morskich i wizyt w portach**, ostatnio z Japonią, Republiką Korei, Dżibuti i Indiami. Takie ćwiczenia taktyczne z wojskami staną się standardową praktyką i pomogą nam w zapewnieniu bezpieczeństwa i otwartości Indo-Pacyfiku. Będziemy kontynuować dialog i konsultacje z Chinami w obszarach, w których będzie to leżeć w naszym interesie, zwłaszcza w kwestiach takich jak przestrzeganie międzynarodowego prawa morza, pokojowe rozwiązywanie sporów i międzynarodowy porządek oparty na zasadach, a także prawa człowieka.

Musimy pogłębić nasze partnerstwo z **Ameryką Łacińską**, wykorzystując w tym celu specjalny dialog na temat bezpieczeństwa i obrony z Kolumbią i Chile. Uznając wkład w misje i operacje w dziedzinie WPBiO wnoszony przez partnerów z Ameryki Łacińskiej, możemy wspólnie zrobić więcej, aby pomóc im przeciwdziałać zagrożeniom hybrydowym, cyberatakami i przestępczości zorganizowanej, a także angażować się w dialog i działania dotyczące klimatu i bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa morskiego. Naszym celem jest również dalsze promowanie udziału państw Ameryki Łacińskiej w naszych unijnych wysiłkach na rzecz bezpieczeństwa i obrony.

Będziemy stosować bardziej **dopasowane do potrzeb i zintegrowane podejście do budowania zdolności** naszych partnerów. Może to obejmować – w szczególności w sytuacjach zarządzania kryzysowego – szkolenia, doradztwo, mentoring i wyposażenie sił zbrojnych i sił bezpieczeństwa naszych partnerów. Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej pozostaje głównym narzędziem finansowym wspierającym bezpieczeństwo i stabilność za granicą i należy jak najczęściej z niego korzystać, natomiast **Europejski Instrument na rzecz Pokoju** pomoże nam w budowaniu zdolności obronnych, uzupełniając nasze wysiłki w zakresie zarządzania kryzysowego podejmowane w ramach WPBiO. Musimy również lepiej łączyć pomoc wojskową z budowaniem zdolności cywilnych, reformą sektora bezpieczeństwa, sprawowaniem rządów, przestrzeganiem praworządności, prawa międzynarodowego i praw człowieka, demokratyczną kontrolą i zdolnością do reagowania na zagrożenia hybrydowe, dezinformację i cyberataki. Koordynacja z programami i instrumentami Komisji będzie mieć kluczowe znaczenie dla powodzenia naszych działań.

Z zadowoleniem przyjmujemy **wkłady w nasze misje i operacje w dziedzinie WPBiO** wnoszone przez wszystkich naszych partnerów oraz zachęcamy ich do wyznaczania większej liczby personelu i większych zdolności na potrzeby naszych misji i operacji w ramach wspólnych wysiłków na rzecz wspierania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. W tym celu będziemy pomagali naszym partnerom wzmacniać ich zdolności w zakresie wnoszenia wkładów w misje i operacje w dziedzinie WPBiO. W 2021 r. udoskonaliliśmy już warunki uczestnictwa państw trzecich w misjach i operacjach w dziedzinie WPBiO, zapewniając wyższy poziom wymiany informacji na wszystkich etapach planowania.

Cele

Zamierzamy pogłębiać naszą współpracę z partnerami i nadal dopasowywać do potrzeb nasze pakiety partnerskie. Będziemy utrzymywać i pogłębiać nasze dialogi na temat bezpieczeństwa i obrony, wspólną orientację sytuacyjną oraz wspólne szkolenia i ćwiczenia. Będziemy współpracować z partnerami, by przeciwdziałać zagrożeniom hybrydowym, dezinformacji i cyberatakami. Nasze podejście będzie również obejmować reagowanie na zapotrzebowanie partnerów w zakresie budowania zdolności i w zakresie wsparcia.

Wymiar wielostronny

- Począwszy od 2022 r., opierając się na wspólnych deklaracjach, będziemy dalej wzmacniać, pogłębiać i rozszerzać nasze partnerstwo strategiczne, dialog polityczny i współpracę z **NATO** we wszystkich uzgodnionych dziedzinach współdziałania obejmujących nowe kluczowe obszary prac, takie jak odporność, nowe i przełomowe technologie, klimat i obrona oraz przestrzeń kosmiczna.
- Począwszy od 2022 r. będziemy wdrażać nowy wspólny zestaw priorytetów **współpracy UE–ONZ** (na lata 2022–2024), a w szczególności prowadzić wspólną analizę sytuacji i prognozowanie strategiczne oraz wspólną analizę konfliktów ukierunkowaną na aspekt płci, a także w dalszym ciągu wzmacniać naszą polityczną i operacyjną koordynację i współpracę oraz wymianę informacji, m.in. poprzez dostarczanie obrazów satelitarnych za pośrednictwem Centrum Satelitarnego UE.
- W 2022 r. zorganizujemy w Brukseli pierwsze zwoływane co dwa lata **forum partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony**, w którym na zaproszenie Wysokiego Przedstawiciela wezmą udział partnerzy wielostronni, regionalni i dwustronni.

Wymiar regionalny

- Od 2022 r. będziemy pogłębiać dialog polityczny i wzmacniać współpracę z **OBWE, Unią Afrykańską i ASEAN** w dziedzinach takich jak zapobieganie konfliktom, wspólna orientacja sytuacyjna i odporność. Ponadto będziemy:

- dążyć do opracowania wraz z **OBWE** wspólnego specjalnego planu działania dotyczącego zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego, który obejmie konkretne działania regionalne i tematyczne;
- odnawiać i zacieśniać współpracę z Unią Afrykańską zgodnie z ustaleniami ze szczytu UE–UA, który odbył się w lutym 2022 r. Będziemy w szczególności zwiększać nasze wsparcie w zakresie odpowiednich szkoleń, sprzętu i budowania zdolności, wzmacniając i rozszerzając niezależne operacje pokojowe prowadzone przez Afrykańczyków, w tym poprzez misje i środki pomocowe UE, a także budowanie zdolności organów ścigania. Będziemy się starać przeprowadzać wraz z **Unią Afrykańską** wspólne wizyty w terenie i dążyć do ściślejszej koordynacji na szczeblu planowania operacyjnego i prowadzenia działań; zintensyfikujemy również trójstronną współpracę UE–UA–ONZ.

Wymiar dwustronny

- Będziemy dążyć do ściślejszej i wzajemnie korzystnej współpracy ze **Stanami Zjednoczonymi**. Od 2022 r. będziemy kontynuować specjalny dialog na temat bezpieczeństwa i obrony, na podstawie oświadczenia ze szczytu z czerwca 2021 r.
- Będziemy pogłębiać współpracę z **Norwegią i Kanadą** na podstawie istniejących dialogów. Jesteśmy otwarci na zaangażowanie ze **Zjednoczonym Królestwem** w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony.
- Wzmocnimy dialogi na temat bezpieczeństwa i obrony z naszymi partnerami z **Balkanów Zachodnich**, naszego **wschodniego i południowego sąsiedztwa**, **regionu Indo-Pacyfiku** i **Ameryki Łacińskiej**. Ponadto w szczególności będziemy:
 - wzmacniać naszą współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony z **partnerami wschodnimi** z myślą o zwiększeniu ich odporności, w tym na ataki hybrydowe i cyberzagrożenia, oraz zwiększać dostosowane do potrzeb wsparcie i budowanie zdolności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony;
 - wspierać wysiłki na rzecz wzmocnienia odporności naszych partnerów z **Balkanów Zachodnich**;
 - oferować bardziej kompleksowe pakiety dotyczące bezpieczeństwa partnerom z **południowego sąsiedztwa**;
 - dążyć do dalszego włączania **afrykańskich partnerów** w nasze wysiłki na rzecz bezpieczeństwa i obrony w Afryce oraz wspierać realizowane pod afrykańskim przywództwem inicjatywy przyczyniające się do pokoju i bezpieczeństwa, w szczególności prowadzone przez państwa afrykańskie operacje wspierania pokoju, zgodnie z ustaleniami ze szczytu UE–UA zorganizowanego w 2022 r.;
 - prowadzić, do 2023 r., z partnerami z **regionu Indo-Pacyfiku** morskie ćwiczenia taktyczne z wojskiem, które będą stanowić uzupełnienie częstszych unijnych wizyt w portach i unijnych patroli.
- W ramach uzupełnienia naszych wysiłków w zakresie zarządzania kryzysowego w pełni wykorzystamy Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej i inne odpowiednie unijne programy, a także zwiększymy wykorzystanie Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, by intensyfikować budowanie zdolności oraz **szkolić i wyposażać** naszych partnerów w Afryce, w naszym wschodnim i południowym sąsiedztwie i na Bałkanach Zachodnich, a także wzmacniać ich odporność na zagrożenia hybrydowe.
- Aby zwiększyć nasze międzynarodowe wysiłki dyplomatyczne w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony, rozbudujemy istniejącą w delegaturach UE sieć **doradców wojskowych i ekspertów ds. zwalczania terroryzmu**.

6. PODSUMOWANIE

Świat, w którym żyjemy, zmienia się szybko i drastycznie. W Europie wybuchła poważna wojna. Jako Unia Europejska podejmujemy natychmiastowe i bezprecedensowe działania. Razem z naszymi partnerami bronimy europejskiego i globalnego porządku bezpieczeństwa. Wzmacniamy też naszą pozycję geopolityczną.

Strategiczny kompas opisuje szczegółowo, w jaki sposób Unia Europejska i jej państwa członkowskie **wzmocnią nasze bezpieczeństwo i obronę**. W ciągu najbliższej dekady poczynimy ogromny krok naprzód, by stać się gwarantem bezpieczeństwa działającym bardziej asertywnie i zdecydowanie i lepiej przygotowanym do radzenia sobie z obecnymi i przyszłymi zagrożeniami i wyzwaniami. Centralnym elementem naszych ambitnych celów jest zdolność do wspólnego rozmieszczania, odbywania ćwiczeń i planowania. Musimy też być bardziej odporni w obliczu zagrożeń hybrydowych, cyberataków oraz zagrożeń związanych z klimatem, klęsk żywiołowych i pandemii. Musimy zabezpieczyć nasz dostęp do obszarów strategicznych. Musimy inwestować więcej i lepiej. Bardziej ukierunkowane i skoordynowane inwestowanie w innowacyjne zdolności i mechanizmy obronne zwiększy naszą zdolność do działania i ograniczy niepożądane strategiczne zależności. Nasze wzmocnione partnerstwo przyczyni się zaś do poprawy naszego bezpieczeństwa. Czyniąc postępy w tym zakresie, musimy zapewnić synergię z pracami w ramach unii bezpieczeństwa, a także z innymi właściwymi politykami i inicjatywami Komisji.

Działania wyszczególnione w niniejszym Strategicznym Kompasie są ambitne, lecz możliwe do zrealizowania przy konsekwentnym zaangażowaniu politycznym. Kompas nakreśla **perspektywę strategiczną** oraz opisuje szczegółowo narzędzia i inicjatywy niezbędne do zapewnienia szybszych, bardziej zdecydowanych i konkretnych działań UE. Mimo istotnych postępów poczynionych w ostatnich latach UE jako całość nie posiada wystarczających zasobów, jeśli chodzi o stawianie czoła całemu wachlarzowi zagrożeń i wyzwań, przed którymi stoi. W świetle obecnych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa musimy natychmiast to zmienić i zmniejszyć lukę między naszymi aspiracjami a działaniami.

Wysoki Przedstawiciel, w porozumieniu z Komisją i Europejską Agencją Obrony, sporządzi roczne sprawozdanie z poczynionych postępów, które będzie stanowić podstawę posiedzenia Rady Europejskiej służącego określeniu politycznego ukierunkowania naszych wysiłków. Mając na względzie zaplanowaną na 2025 r. aktualizację oceny zagrożeń i osiągnięcie zakładanych kluczowych celów, Wysoki Przedstawiciel przedstawi propozycje dotyczące ewentualnej **aktualizacji niniejszego** Strategicznego kompasu. Razem będziemy realizować nasze wspólne cele w zakresie bezpieczeństwa i obrony, aby budować Unię Europejską, która chroni swoich obywateli, swoje wartości i interesy oraz przyczynia się do międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.